

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**PŘÍRUČKA NEJEN PRO MLADÉ HASIČE – Jak se
chovat, když ...?**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

OCHRANA OBYVATELSTVA

Autor: Daniela Petřeková

Vedoucí práce: Ing. Libor Líbal

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem ***PŘÍRUČKA NEJEN PRO MLADÉ HASIČE – Jak se chovat, když ...?*** jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v úpravě vzniklé vypuštěním částí obsahujících vzniklou příručku, archivovaných Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 2. května 2018

.....

podpis

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Liboru Líbalovi za odborné vedení, cenné rady a pomoc při zpracování této práce. Dále také Hasičskému záchrannému sboru Jihočeského kraje a Krajskému úřadu Jihočeského kraje za poskytnutí brožur, příruček, knih a dalších dokumentů. Také děkuji zaměstnancům Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje za poskytnutí odborných konzultací.

PŘÍRUČKA NEJEN PRO MLADÉ HASIČE – Jak se chovat, když ...?

Abstrakt

Cílem práce bylo na základě studia zákonů, vyhlášek, pomůcek pro školy, pomůcek Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a s využitím informací ze Záchranného kruhu sestavit praktickou příručku obsahující informace k ochraně obyvatelstva pro nejmenší mladé hasiče.

V teoretické části bakalářské práce byly rozebrány příslušné zákony, další právní předpisy, odborná literatura a jiné informační zdroje z oblasti ochrany obyvatelstva. Jsou zde rozebírány vybrané oblasti ochrany obyvatelstva, jako například varování a informování obyvatelstva, evakuace či ukrytí obyvatelstva, jeho dekontaminace a poskytnutí první pomoci. Dále jsou popsány vybrané mimořádné události a jejich problematika.

V praktické části byly realizovány rozhovory s vedoucími mladých hasičů, kteří by tuto příručku mohli šířit a využívat při trénincích a jiných akcích s mladými hasiči. Rozhovory byly uskutečněny se šesti vedoucími a výsledky jejich odpovědí byly porovnány mezi sebou. Z odpovědí vyplývá, že sbory dobrovolných hasičů příručku pro mladé hasiče zaměřenou na oblast ochrany obyvatelstva nemají, že by s ní rádi pracovaly a chtěly by, aby byla zpracovaná pro děti přitažlivým způsobem a obsahovala i úkoly pro ty nejmenší mladé hasiče.

Pro výzkumnou otázku „*Obsahují dokumenty dostatek informací na sestavení příručky pro vzdělávání a zkvalitnění znalostí nejmenších mladých hasičů v ochraně obyvatelstva?*“ byla snaha shromáždit co nejvíce informací k dané problematice a příručku vytvořit ze získaných poznatků s ohledem na výsledky rozhovorů. Vytvořená příručka byla zařazena do výsledků bakalářské práce. Bylo dokázáno, že dokumenty

obsahují dostatek informací pro vytvoření příručky, která bude sloužit na vzdělávání a zkvalitnění znalostí nejmenších mladých hasičů.

Klíčová slova

improvizovaná ochrana; jak se chovat; mimořádná událost; mladí hasiči; ochrana obyvatelstva; příručka; tísňové volání; ukrytí; varování; vedoucí hasičů; sbor dobrovolných hasičů

THE MANUAL NOT ONLY FOR YOUNG FIREFIGHTER - What to do, when...?

Abstract

This manual is based on the laws, promulgation and tools of the Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR and The Ministry of Education, Youth and Sports and with the information from Záchraný kruh. It's goal is to create practical manual including information about protecting inhabitants for the youngest firefighters.

In the theoretical part of the bachelor's work, I analyzed specific laws, other regulations, literature and other sources of information from the field of inhabitants protection. Certain areas of inhabitants protection are analyzed, for example informing and warning, evacuations or sheltering the citizens, their decontamination and providing first aid. Furthermore, I explained certain rare cases and its problematic.

In the practical part I realized interviews with the chiefs of the young firefighters, who could spread this manual and use it during the training and other shared events of young firefighters. Interviews were done with six chiefs and their answers were compared. The results are, that the groups of voluntary firefighters doesn't have such or different manual that they like it and would use it, however it needs to have an attractive concept and tasks made so that even the smallest firefighters can do them.

Research question: Do the documents include enough information to create a manual for a higher quality of education of the smallest firefighters to protect inhabitants? There was an effort to gather as much information for this case and create a manual from the gathered knowledge and the interviews result. By creating the manual, it is proofed that the documents have enough information to create an manual, that will help educating the smallest young firefighters.

Key words

Improvised protection; how to behave; rare cases; young firefighters; inhabitants protection; manual; emergency call; sheltering; warning; firefighters chief; crew of voluntary firefighters

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretická část	10
1.1 Základní pojmy	10
1.2 Tísňové volání	12
1.3 Varování	15
1.4 Ukrytí	21
1.5 Individuální ochrana.....	23
1.6 Evakuace	24
1.7 Dekontaminace.....	27
1.8 Vybrané mimořádné události	28
1.8.1 Havárie s únikem nebezpečných látek.....	28
1.8.2 Radiační havárie – havárie jaderných zařízení	29
1.8.3 Požár	30
1.8.4 Blackout	33
1.8.5 Povodně	34
1.8.6 Větrná smršť	36
1.8.7 Teroristický útok.....	37
1.9 První pomoc	38
2 Cíl práce, výzkumná otázka.....	41
3 Metodika	42
4 Výsledky	43
4.1 Příručka nejen pro mladé hasiče	Chyba! Záložka není definována.
5 Diskuze	98
6 Závěr	100
7	

Seznam literatury	102
Seznam příloh a obrázků.....	110
Seznam zkratk	114

Úvod

V dnešní době nových technologií, vyspělejších produktů zabezpečení, větších možností, se lidé ztotožnili s myšlenkou, že rizika spojená právě i se zvyšováním požadavků pro uspokojení lidských potřeb se jich netýkají a neohrožují je.

Bohužel, tomu tak není a jediné, co se z dob minulých zásadně změnilo, je vynechání kdysi branné výchovy, dnes dá se říci preventivně výchovné činnosti, na školách. Zde se učily základy zdravotní a zásady chování při mimořádných či krizových situacích. Tyto děti, které prošly brannou výchovou, již nynější generace dětí oslovuje dědo či babičko. Povědomí o této problematice ochrany obyvatelstva se na několik desítek let úplně vytratilo.

V současné době se řeší, zda onu výchovu na školách opětovně zavést. Z čeho ji financovat, do jakého předmětu ji zařadit nebo zdali tomu vymezit celý předmět a hlavně, kdo ji bude vyučovat. Proto jsem se rozhodla jako vedoucí mladých hasičů rozšířit toto povědomí u mladých hasičů formou své bakalářské práce.

Mladí hasiči jsou děti od šesti let, které se učí novým věcem, jak v oblasti vědomostí, tak sportu. Právě v tomto věku si děti osvojují pravidla chování, učí se řešit problémy, jak spolupracovat a komunikovat mezi sebou a především, jak chránit své zdraví.

Ne nadarmo se říká: „Co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš.“ Přesněji se dá říci, že když je dětem něco neustále ukazováno, vykládáno a vysvětlováno, přenesou si to i do své dospělosti. Je-li tímto ochrana obyvatelstva a prevence pro ochranu jejich zdraví a životů, bude to z hlediska vývoje jediné dobře.

Cílem této práce je proto vytvořit příručku pro znovuoobnovení povědomí o ochraně obyvatelstva především u nejmenších mladých hasičů.

1 Teoretická část

Mladí hasiči jsou fyzické osoby starší šesti let a nedovršující osmnácti let. Může jím být chlapec i děvče, přičemž se rozdělují na kategorie od 6 do 11 let, kde se prezentují jako mladší hasiči a od 11 do 15 let, kteří spadají do kategorie starších hasičů a od 14 do 18 let se rozdělují na dorostenky a dorostence. Dle směrnic je mladý hasič povinen usilovat o získání základních odborných znalostí a dovedností. Za cíl při práci s mladými hasiči se považuje seznámit mladé hasiče s hlavními zásadami požární ochrany a vypěstovat v nich trvalé návyky k požární bezpečnosti. Dále vést mladé hasiče k rozšiřování vědomostí mezi ostatní mládež, vést mladé hasiče k ochraně přírody a naučit je i pečovat a chránit své zdraví. (Homolková-Němečková, M. et al., 2008)

1.1 Základní pojmy

Integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) je dle zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, koordinovaný postup dvou a více složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Ochranou obyvatelstva se rozumí dle zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, plnění úkolů a opatření k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku obyvatel. Jedná se především o varování, vyrozumění, ukrytí, evakuaci a nouzové přežití. Úkoly ochrany obyvatelstva plní dle zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „hasičský záchranný sbor“), dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje a dle zákona č. 239/2000 Sb. o IZS a o změně některých zákonů státní orgány, orgány územních samosprávných celků, právnické a fyzické osoby. Podíl na plnění úkolů ochrany obyvatelstva mají také samotní občané (MV – GŘ HZS ČR, 2013).

Mimořádná událost je definovaná v zákoně č. 239/2000 Sb., o IZS a změně některých zákonů, jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními

vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Krizovou situací je podle zákona č. 430/2010, kterým se mění zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, mimořádná událost, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.

Krizové stavy

Stav nebezpečí vyhláší podle zákona 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon), hejtman, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, ale není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury. Nouzový stav a stav ohrožení státu je zakotven v zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, který uvádí, že nouzový stav vyhláší vláda v případě vzniku živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Stav ohrožení státu vyhláší parlament na návrh vlády, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy. Válečný stav vyhláší dle zákona č. 1/1993, Ústava České republiky, parlament v případě napadení České republiky, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.

Operační a informační středisko zabezpečuje dle vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému obsluhu telefonní linky tísňového volání čísla 150 a v případech určených ministerstvem také obsluhu telefonní linky jednotného evropského čísla tísňového volání 112. Dále dokumentuje záchranné a likvidační práce, na kterých se podílí. Spolupracuje na zpracování dokumentace IZS, udržuje spojení s operačními středisky základních složek a s ostatními složkami, s místy zásahu a s krizovými štáby. Vyhláší odpovídající stupeň poplachu při prvotním povolávání a nasazování sil

a prostředků složek na místo zásahu, vyhláší odpovídající stupeň poplachu pro území postížené mimořádnou událostí a další.

Zóna havarijního plánování je dle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií, ve znění pozdějších předpisů, území v okolí objektu, ve kterém jsou uplatňovány požadavky ochrany obyvatelstva a požadavky územního rozvoje z hlediska havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu.

Obecně prospěšné zařízení je dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, veřejné ochranné zařízení proti požáru, povodni nebo jiné živelní pohromě, ochranné zařízení proti úniku znečišťujících látek, zařízení energetické nebo vodárenské, podmořský kabel nebo podmořské potrubí, zařízení a sítě elektronických komunikací a koncová telekomunikační a rádiová zařízení, zařízení držitele poštovní licence, zařízení pro veřejnou dopravu, včetně součástí dráhy a drážních vozidel ve veřejné drážní dopravě a svislých zákazových nebo příkazových dopravních značek a dopravních značek upravujících přednost.

1.2 Tísňové volání

Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, uvádí jako základní složky IZS hasičský záchranný sbor, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“). Tyto složky zabezpečují dle zákona nepřetržitou pohotovost pro případné ohlášení vzniku mimořádné události, následné vyhodnocení a zásah v místě události. Zvláště kvůli neodkladnému rychlému zásahu rozmisťují plošně na území České republiky své síly a prostředky.

Tísňové linky jsou bezplatná čísla 24 hodin denně v provozu (Mika, O. J. et al., 2012). Při vzniku mimořádné události by člověk neměl zbytečně telefonovat, zejména na čísla tísňového volání a zatěžovat tím telekomunikační síť. (Martínek, B. et al., 2006)

Čísla tísňového volání:

150 – Hasičský záchranný sbor (Mika, O. J. et al., 2012)

155 – Zdravotnická záchranná služba (Mika, O. J. et al., 2012)

158 – Policie ČR (Mika, O. J. et al., 2012)

156 – Městská policie (Mika, O. J. et al., 2012)

112 – Jednotné evropské číslo tísňového volání (MV – GŘ HZS ČR, 2013)

Zdravotnickou záchrannou službou je dle zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, poskytována přednemocniční neodkladná péče. Kontaktuje se v případě ohrožení zdraví, života, při úrazu, nehodě a podobné (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017). Vnitřní pořádek a bezpečnost obyvatel, jak určuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, má ve své gesci Policie ČR. Ta se přivolá například v případě krádeže, násilí, nálezu podezřelého zavazadla. Městská policie při vandalismu, kriminalitě nebo nebezpečném parkování ve městě, kde je zřízena. (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017) Podílení se na zajišťování bezpečnosti při mimořádných událostech hasičskému záchrannému sboru udává povinnost zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Ohlašuje se zde vznik požáru, živelné pohromy, únik nebezpečných látek, výbuch, žádost o pomoc při vyprošťování osob při nehodě a další (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017).

Informace při volání na tísňové číslo by měly obsahovat: co se stalo – typ události, kde se to stalo – místo události, kdy se to stalo, počet ohrožených nebo zraněných osob, stručné podrobnosti aktuálního místa, jméno a telefonní kontakt na volajícího. (Mika, O. J. et al., 2012)

Pro lepší zapamatování čísel existují mnemotechnické pomůcky pro poslední číslici tísňového volání. U čísla na hasičský záchranný sbor je poslední číslice podobná buď stočené požární hadici, nebo rybníku. Číslo 5 u zdravotnické záchranné služby má symbolizovat invalidní vozík. Číslo 8 u Policie ČR policejní pouta a u městské policie pokutový blok nebo píšťalku (Smartware s.r.o., 2018c). Pro číslo 112 je mnemotechnická pomůcka vystižena příkladem $1 + 1 = 2$. (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017)

Jednotné evropské číslo tísňového volání 112 se každoročně připomíná 11. 2., kdy je vyhlášen Evropský den linky 112 (Evropský Parlament Informační kancelář v České republice, 2016). Toto číslo je platné ve členských státech Evropské unie, kterými jsou Belgie, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Dánsko, Německo, Estonsko, Finsko, Francie, Řecko, Maďarsko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Slovinsko, Slovensko, Španělsko, Česká republika, Spojené království a Švédsko. Číslo tísňového volání je aktivní také v Izraeli, Norsku, Rusku, Turecku a Švýcarsku. (sos112, 2017)

Podle zákona č. 468/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, je zneužití čísla tísňového volání trestné a takové jednání se trestá pokutou až 100 000 korun českých. Kdo úmyslně poškodí obecně prospěšné zařízení nebo ohrozí jeho provoz nebo využívání, má být potrestán odnětím svobody až na tři roky nebo zákazem činnosti. Kdo úmyslně způsobí nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, která je nepravdivá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

Aplikace Záchranka

Aplikaci lze nainstalovat do dotykového mobilního telefonu či do hodinek Apple Watch z App Store, Google play nebo Windows Store. Aplikace Záchranka je napojena na záchranný systém České republiky a slouží k rychlému kontaktování zdravotnické záchranné služby. (Záchranka s.r.o., 2018)

Po nainstalování mobilní aplikace se zobrazí podmínky používání, kde jsou základní informace k používání aplikace. Pro možnost plnohodnotně využít aplikaci při ohrožení zdraví či života je doporučeno se zaregistrovat, zadat své jméno, příjmení, telefonní číslo a následný kód, který je zaslán na mobilní telefon. K seznámení s aplikací záchranka se zobrazí možnost spustit průvodce. Dále se doporučuje vyplnit informace v sekci „Můj profil“, které budou využity pouze při volání pomocí aplikace na tísňovou linku. (Záchranka s.r.o., 2018)

Nouzové tlačítko má červenou barvu, je umístěno ve středu displeje s číslem 155 a jeho stisknutím po dobu 3 sekund jsou odeslány informace o přesné poloze zaregistrovaného volajícího, stav baterie telefonu volajícího společně s informacemi, které má osoba v aplikaci zadané – jméno, bydliště, číslo bytu, ve kterém žije, zdravotní údaje a další. Dále se automaticky vytočí tísňová linka pro zdravotnickou záchrannou službu a volající operátorovi poskytne údaje stejně, jako při klasickém volání na tísňovou linku. Až tímto voláním se zajistí výjezd zdravotnické záchranné služby k ohrožené osobě. Jestliže se osoba nachází na horách, do 40 kilometrů od stanice Horské služby, aplikace jí zašle nouzovou zprávu také. (Záchranka s.r.o., 2018)

Aplikace obsahuje spoustu dalších funkcí. Velkou pomocí je například tlačítko umístěné v levém dolním rohu displeje „Nemohu mluvit“, které využijí jak neslyšící, tak lidé, kterým zranění neumožňuje mluvit. Za pomoci obrázků, poté mohou vzkázat záchranářům, co se stalo. Vpravo dole je přímé spojení na Horskou službu ČR, pro případ, že není nutné volat záchrannou službu. V levém dolním rohu také nalezneme návody pro poskytnutí první pomoci v uvedených situacích i interaktivní návod s obrázky a pomocníkem pro resuscitaci. Napravo od první pomoci je lokátor s informacemi, kde se nachází nejbližší nemocnice, defibrilátor, stanice horské služby, lékárna, zubní pohotovost nebo krajská záchranná služba i aktuální souřadnice mobilního telefonu. (Záchranka s.r.o., 2018)

V zahraničí se zatím nenachází místo, které by dokázalo přijmout údaje o poloze a datové informace z aplikace. Aplikace však dokáže, za pomoci polohy volajícího, vytočit tísňové volání zdravotnické záchranné služby onoho státu. V průběhu roku 2018 bude aplikace dle údajů na internetových stránkách zprovozněna a bude ji možno využívat na území i Dolního Rakouska. (Záchranka s.r.o., 2018)

Registrace i používání aplikace je zcela zdarma. (Záchranka s.r.o., 2018)

1.3 Varování

Varování je soubor opatření obsahující zejména včasné předání informace o blížící se hrozbě, či již vzniklé mimořádné události, u které je potřebné zajištění ochrany obyvatelstva na daném územním celku. (Martínek, B. et al., 2006)

Občan či jiná fyzická osoba nacházející se v ohroženém území má právo být varována při vzniku mimořádné události k ochraně jejího života, zdraví a majetku. Informace jsou nedílnou součástí vedoucí ke zmírnění vlivu a dopadů mimořádné události na obyvatelstvo. (Martínek, B. et al., 2006) Každá osoba má poté právo podle zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, na informace o opatřeních k zabezpečení ochrany obyvatelstva.

Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, také uvádí, že v případě nebezpečí z prodlení může varování obyvatelstva na ohroženém území realizovat operační a informační středisko IZS. V ostatních případech je varování jednou z úloh státu, které je na území České republiky výrazně zastoupeno hasičským záchranným sborem, obcí a provozovateli jaderných zařízení. (Martínek, B. et al., 2006)

Při reálné hrozbě nebo vzniku mimořádné události má varování obyvatelstva na katastru obce ve své gesci zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, obecní úřad při výkonu státní správy a starosta obce při provádění záchranných prací.

Při vzniku mimořádné události vznikne informace o této skutečnosti, která se šíří od místa vzniku až k řídicím orgánům složek IZS, orgánům územní samosprávy a státní správy. Sdílení informací mezi těmito orgány se nazývá vyrozumění. Poté se informace zpracuje a posoudí, zda jsou nutná opatření na ochranu obyvatelstva. Informace se nadále ve vhodném tvaru předá obyvatelstvu, čemuž se říká varování nebo tísňové informování. (Martínek, B. et al., 2006)

Koncové prvky varování

Koncové prvky varování jsou definovány ve vyhlášce Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, jako technická zařízení schopná vydávat varovný signál. Jsou rozmisťovány v obcích nad 500 obyvatel, v zónách havarijního plánování a místech možného vzniku mimořádné události hasičským záchranným sborem kraje.

Jsou tvořené např. elektromechanickými a elektronickými sirénami a místními informačními systémy s vlastnostmi elektronických sirén, která zabezpečují

informování obyvatelstva pomocí varovného signálu a u elektronických sirén a místních informačních systémů s vlastnostmi elektronických sirén i pomocí tísňového sdělení. Jsou důležité, díky své schopnosti akustické reprodukce stanovených tónů a u dvou výše uvedených vysílání sedmi verbálních informací, které jsou uloženy v paměti zařízení nebo předání tísňových informací pomocí mikrofonu. Koncové prvky varování, jak uvádí vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, mohou být ovládány také dálkově. V místech, kde nejsou tyto koncové prvky, lze po dohodě s hasičským záchranným sborem kraje řešit varování jiným způsobem. (Martínek, B. et al., 2006) Zde se pro šíření varovného akustického signálu využívá například zvonů v kostele nebo kapličky, které rozezná osoba pověřená starostou obce. (HZS Jihočeského kraje, 2004)

Elektromechanické sirény, také zvané jako rotační nebo motorové, jsou jedny z koncových prvků varování. Jejich zvuk vzniká rozkmitáním vzduchové masy rotací akustické části poháněné elektrickým motorem. Kolísavý tón je způsobený opakovaným zapínáním na 4 sekundy a vypínáním na 3 sekundy, přičemž první sepnutí trvá 7 sekund. (Martínek, B. et al., 2006)

Modernější verzi sirén jsou tak zvané elektronické sirény. Signál vzniká buď v tónovém generátoru řídicí jednotky nebo je vyslán z audiopaměti, následně je zesílen a na zvuk přeměněn v elektroakustických měničích. Elektronické sirény jsou vhodné pro místa s vysokým zalidněním. Příkladem jsou sídliště, centra, nádraží, blízkost škol a podobné. Mohou vysílat určité varovné signály, reprodukovat verbální informace, které mají uložené v paměti, ale i šířit informace pomocí vestavěného mikrofonu. (Martínek, B. et al., 2006)

V méně osídlených částech, jako jsou například obce vesnického typu či části měst, se nacházejí koncové prvky s vlastnostmi elektronických sirén zvané místní informační systémy. Možnosti varování obyvatelstva jsou podobné elektronickým sirénám. (Martínek, B. et al., 2006)

Sirény a místní informační systémy jsou ve stálé pohotovosti, díky níž lze obyvatelstvo varovat v co nejkratším čase. Elektronické koncové prvky varování nejsou závislé

na elektrorozvodné síti. To zajistí při výpadku elektrického proudu předání informací vztahujících se k mimořádné události obyvatelstvu. (Martínek, B. et al., 2006)

Mezi další prvky, kterými se může šířit varovná informace při hrozbě či vzniku mimořádné události, jsou veřejnoprávní rozhlas a televize, vozidla s rozhlasovým zařízením, megafon, mobilní sirény, osobní vyhlášení hlídkami policie či hasičů, mobilní telefony, internet a další technologie. (Martínek, B. et al., 2006)

Provozovatel televizního nebo rozhlasového vysílání je dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), povinen na základě žádosti orgánů krizového řízení neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informace o vyhlášení krizových stavů a dle zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, je povinen poskytnout státním orgánům a orgánům územní samosprávy na jejich žádost nezbytný vysílací čas pro důležitá a neodkladná oznámení v souvislosti s krizovými stavy.

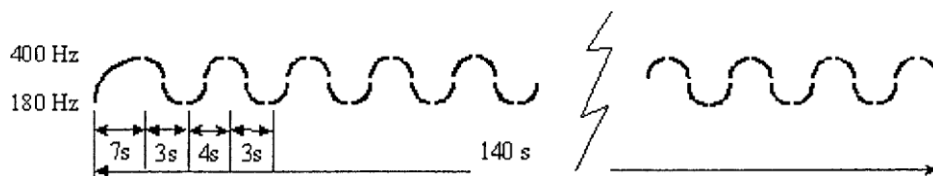
Mezi veřejnoprávní rozhlasové stanice patří Český rozhlas (dále jen ČRo) se stanicemi ČRo 1 – Radiožurnál, ČRo 2 – Praha, ČRo 3 – Vltava, ČRo 6 a další. Dále Česká televize (dále jen ČT) s programy ČT1, ČT2, ČT24 a ČT4 Sport a jako třetí Česká tisková kancelář. (Příbylská, J., bez r.)

Varovný signál

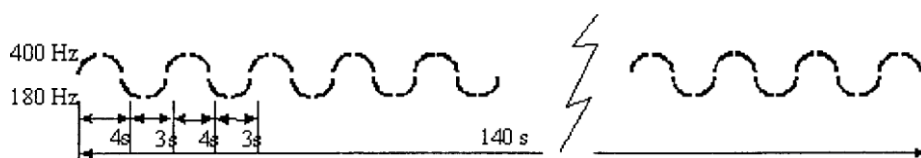
Tvar a význam varovného signálu je legislativně zakotven vyhláškou Ministerstva vnitra číslo 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, kde je charakterizován kolísavým tónem sirény v délce 140 vteřin. Po ukončení je u elektronických sirén a místních informačních systémů následován verbální informací, která je uzpůsobena dané mimořádné události. Varovný signál může být vyhlášen až třikrát po sobě v rozmezí přibližně tří minut.

V příloze č. 3 vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva nalezneme zvukové formy varovného signálu všeobecné výstrahy pro elektrické sirény (obr. 1), varovného signálu všeobecné výstrahy pro elektronické sirény (obr. 2), požárního poplachu pro elektrické sirény (obr. 3), požárního poplachu

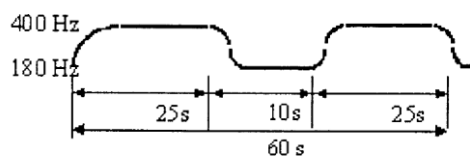
pro elektronické sirény (obr. 4) a zkoušky sirén (obr. 5). Požární poplach je primárně určen pro svolání jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů.

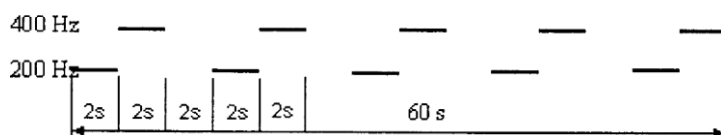
Obrázek č. 1 - Akustický tvar varovného signálu pro elektrické sirény

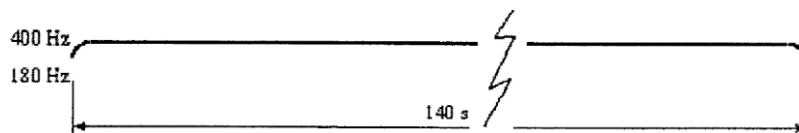
Obrázek č. 2 - Akustický tvar varovného signálu pro elektronické sirény

Obrázek č. 3 - Akustický tvar požárního poplachu pro elektrické sirény

Obrázek č. 4 - Akustický tvar požárního poplachu pro elektronické sirény

Obrázek č. 5 - Zkušební tón pro akustickou zkoušku elektrických a elektronických sirén

Verbální informace slouží jako součást tísňového informování obyvatel. Ukládá se do paměti elektronických sirén. Po zaznění varovného signálu se ozve cca dvaceti vteřinové slovní sdělení, které začíná a končí zvukem gongu. Celkem je standardních

7 verbálních informací pro různé situace. Svou úlohu varovat obyvatelstvo plní hlasové zprávy, i když zazní bez předešlého varovného signálu. (Martínek, B. et al., 2006)

„Verbální informace č. 1 • „Zkouška sirén“

„Zkouška sirén, zkouška sirén, zkouška sirén. Právě proběhla zkouška sirén. Zkouška sirén, zkouška sirén, zkouška sirén“.

Verbální informace č. 2 • „Všeobecná výstraha“

„Všeobecná výstraha, všeobecná výstraha, všeobecná výstraha. Sledujte vysílání Českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Všeobecná výstraha, všeobecná výstraha, všeobecná výstraha.“

Verbální informace č. 3 • „Nebezpečí zátopové vlny“

„Nebezpečí zátopové vlny, nebezpečí zátopové vlny. Ohrožení zátopovou vlnou. Sledujte vysílání Českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Nebezpečí zátopové vlny, nebezpečí zátopové vlny.“

Verbální informace č. 4 • „Chemická havárie“

„Chemická havárie, chemická havárie, chemická havárie. Ohrožení únikem škodlivin. Sledujte vysílání Českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Chemická havárie, chemická havárie, chemická havárie.“

Verbální informace č. 5 • „Radiální havárie“

„Radiální havárie, radiální havárie, radiální havárie. Ohrožení únikem radioaktivních látek. Sledujte vysílání Českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Radiální havárie, radiální havárie, radiální havárie.“

Verbální informace č. 6 • „Konec poplachu „

„Konec poplachu, konec poplachu, konec poplachu. Sledujte vysílání Českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Konec poplachu, konec poplachu, konec poplachu.“

Verbální informace č. 7 • „Požární poplach“

„Požární poplach, požární poplach, požární poplach. Svolání hasičů, svolání hasičů. Byl vyhlášen požární poplach, požární poplach.“ (Martínek, B. et al., 2006)

S varovným signálem Všeobecná výstraha se pojí verbální informace číslo 2, 3, 4, 5. Se signálem Požární poplach je spojena informace číslo 7. Se Zkušebním tónem se pojí verbální informace číslo 1 neboli „Zkouška sirén“, která může být reprodukována i samostatně. Verbální informace oznamující konec poplachu je vysílána bez předešlého akustického tónu. (Martínek, B. et al., 2006)

Z popisků pana Martíňka (2006) společně s informacemi, které obsahuje vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb, k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, se zpravidla každou první středu v měsíci ve 12 hodin rozezní trvalý tón o délce 140 vteřin. Ověřuje se tím provozuschopnost jednotného systému varování a vyznění, známý jako zkouška sirén. U elektronických koncových prvků je signál po ukončení doplněn verbální informací.

V případě, že siréna v místě bydliště není v čase zkoušky slyšet, je nutno tuto situaci nahlásit na příslušném obecním úřadě či hasičům. (Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje, 2002 - 2018)

Trvalý tón může být spuštěn i v případech vyjádření piety u hromadného neštěstí či oslav významných výročí. Poté se informace „Zkouška sirén“ na elektronických koncových prvcích nepouští. (Martínek, B. et al., 2006)

1.4 Ukrytí

V případech, kdy se nejedná zjevně o povodeň či zemětřesení, po zaznění varovného signálu následuje ukrytí obyvatelstva. (Martínek, B. et al., 2006) Ukrytím obyvatelstva se rozumí dle vyhlášky Ministerstva vnitra č. 383/2000 Sb., kterou se stanoví zásady

pro stanovení zóny havarijního plánování a rozsah a způsob vypracování vnějšího havarijního plánu pro havárie způsobené vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky, neodkladné ochranné opatření proti nebezpečné látce při zaznění varovného signálu. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva uvádí, že pro ukrytí obyvatelstva se využívá improvizovaných a stálých úkrytů.

Stálé úkryty slouží k ukrytí obyvatelstva zejména za válečného stavu. Jedná se o stálé ochranné podzemní prostory v době míru využívané jako prodejny, kavárny, šatny, garáže a podobné. (Martínek, B. et al., 2006)

Improvizované úkryty

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva říká, že improvizované úkryty se budují k ochraně obyvatelstva před účinky světelného a tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení v případě nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu a v době válečného stavu v místech, kde nelze k ochraně obyvatelstva využít stálých úkrytů.

V případě, že se člověk nachází venku nebo v autě, zaparkuje, a co nejrychleji vyhledá nejbližší budovu pro úkryt. Při hledání místa pro ukrytí je důležité dodržet dobehovou vzdálenost do 800 metrů. (Mika, O. J. et al., 2012)

Improvizovaný úkryt je předem vybraný prostor ve vhodné části bytu, domu nebo objektu, kam se mohou ukrýt fyzické osoby před účinky mimořádné události. Vhodný prostor se volí podle účinků, které vznikají při výbuchu, úniku či haváriích v jaderných nebo průmyslových zařízeních. (Martínek, B. et al., 2006)

Při úniku látky těžší než vzduch je improvizovaný úkryt nejlepší zřídit ve vyšších patrech budovy na odvrácené straně od zdroje škodlivin. (Martínek, B. et al., 2006)

Při úniku látky lehčí než vzduch je improvizovaný úkryt nejlepší zřídit ve střední části budovy podzemních a sklepních prostor. Místnost by měla mít silné železobetonové zdi. (Martínek, B. et al., 2006) Tento typ úkrytu je dobré volit pouze v případech, kdy

je zjevné, že se jedná o látku lehčí než vzduch. V jiných případech může dojít k usmrcení z důvodu zaplnění míst pod úrovní terénu nebezpečnou látkou. (Mika, O. J. et al., 2012)

V úkrytu se uzavřou všechny otvory a případné spáry či spojové místa se zalepí lepicí páskou proti vniknutí nebezpečné látky. Mohou se dále zpevnit kameny, cihlami, pískem nebo hlínou. Dveře je možné zesílit prkny a vzpěrami, zajistit proti otevření a utěsnit je proti vniknutí škodlivé látky. Nesmí se nezapomenout ani na klíčovou díрку. (Martínek, B. et al., 2006) Utěsnění oken a dveří se zvýší použitím dek nebo záclon. (Krajský úřad Jihočeského kraje, 2009) Uhasí se otevřený oheň, vypne ventilace a následně se také utěsní. Optimální je místnost s co nejmenší plochou okenních otvorů. Osoba by se neměla zdržovat v blízkosti oken pro případ tlakové vlny a následné možnosti vysklení. (Mika, O. J. et al., 2012) Pro případ exploze je dobré se držet zásady „zed' je dobrá, sklo špatné“. (Tým Soft Targets Protection Institute, z.ú. (STPI), 2016)

Pro improvizovaný úkryt se doporučuje vybírat prostory, které jsou ohraničené zdmi o tloušťce 45 cm pro zděné, 30 cm pro železobetonové a vchodové dveře by se měly otvírat směrem ven z úkrytu. (MV – GŘ HZS ČR, 2001)

Každá ukrytá osoba v krytu potřebuje nejméně 3 až 5 m² podlahové plochy. V prostoru, kde se nachází filtroventilační zařízení, potřebuje každá osoba nejméně 1 až 3 m² podlahové plochy. Podle velikosti vnitřního prostoru a počtu ukrytých osob se musí brát ohled u prostorů bez filtroventilačního zařízení na nebezpečí z otravy oxidem uhličitým, který vzniká dýcháním ukrytých osob. (Martínek, B. et al., 2006)

V krytu se osoby chovají ukázněně, neplýtvají vodou ani potravinami, udržují pořádek a čistotu, nekouří, nepoužívají otevřený oheň a chovají se ohleduplně k ostatním osobám v úkrytu. (Martínek, B. et al., 2006)

1.5 Individuální ochrana

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva uvádí, že při stavu ohrožení státu a válečném stavu budou vydávat prostředky individuální ochrany pro děti do 18 let, osoby umístěné ve zdravotnických

a sociálních zařízeních a jejich doprovod. V ostatních případech se k individuální ochraně obyvatelstva před nebezpečnými látkami použijí prostředky improvizované ochrany. Improvizovaná ochrana omezeným způsobem nahrazuje prostředky individuální ochrany celého těla z dostupných prostředků.

Improvizovaná ochrana

Jedná se o využití oděvů z domácnosti, kterými je možné se chránit při úniku nebezpečné látky. Tento oděv musí zakrývat celý povrch těla. Doporučuje se mít několik vrstev na těle a vše důkladně utěsnit. Pro ochranu hlavy jsou vhodné šátky a šály omotané kolem úst, čepice, přes kterou je vhodné převléct kapuci. Pro ochranu očí jsou nejlepší potápěčské brýle. Možno využít i lyžařské či motocyklové s přelepenými dýchacími otvory páskou. Případně se využije igelitového sáčku, který se natáhne přes hlavu do úrovně lícních kostí, kde se stáhne gumou. Pro ochranu těla slouží dlouhé kabáty, kombinézy, šustákové soupravy, bundy a kalhoty. Bundu je nutné utěsnit v pase opaskem a různá zapínání či trhliny přelepit lepicí páskou. Pro vnější ochrannou vrstvu je vhodné použít pláštěnku, plášť do deště nebo pogumované oděvy. Na ochranu rukou jsou nejvhodnější pryžové rukavice. Rukávy přesahující přes okraj rukavic důkladně utěsnit provázkem. Eventuálně je možné ovinout ruce šátkem pro alespoň krátkodobou ochranu. Ochranu nohou lze zabezpečit pryžovými a koženými holínkami, kozačkami nebo nasazením kožených vysokých bot společně s vysokými ponožkami. Nohavici přesahující přes botu u dolního okraje utěsnit provázkem. (Martínek, B. et al., 2006)

Improvizovaná ochrana se využívá například při přesunu obyvatelstva do stálých úkrytů nebo evakuaci či úniku ze zamořeného prostoru. (Martínek, B. et al., 2006)

Nejjednodušší okamžitou ochranou je zadržení dechu, zavření očí a přikrytí nosu a úst dlaní. (Krajský úřad Jihočeského kraje, 2009)

1.6 Evakuace

Evakuace je dle Vyhlášky Ministerstva vnitra č. 383/2000 Sb., kterou se stanoví zásady pro stanovení zóny havarijního plánování a rozsah a způsob vypracování vnějšího

havarijního plánu pro havárie způsobené vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky, nejúčinnějším ochranným opatřením při ohrožení osob mimořádnou událostí.

Podle vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, se evakuací zabezpečuje přemístění osob, zvířat a materiálu z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění.

Evakuaci podstupují všechny osoby zasažené mimořádnou událostí. Přednostně se evakuují děti do 15 let, osoby ve zdravotnických nebo sociálních zařízeních, osoby zdravotně postižené a jejich doprovody. (Martínek, B. et al., 2006)

Starosta postižené obce organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce. Tuto skutečnost uděluje starostovi obce zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Evakuaci dělíme na krátkodobou a dlouhodobou. Krátkodobá trvá převážně do 24 hodin a nezřizuje se náhradní ubytování pro evakuované osoby. Dlouhodobá evakuace vyžaduje pobyt osob nad 24 hodin mimo místo jejich trvalého pobytu. Zde se zabezpečuje náhradní ubytování pro obyvatelstvo, které nemá možnost vlastního ubytování mimo nebezpečnou zónu. Dlouhodobá evakuace je realizována většinou po vyhlášení některého z krizových stavů. (Martínek, B. et al., 2006)

Dále dělíme evakuaci na samovolnou a řízenou. Samovolná evakuace je přesun osob dle jejich uvážení a následné ubytování ve vlastních zařízeních, u známých nebo příbuzných. Řízená evakuace je přemístění osob vlastními prostředky či hromadnými autobusy po vyznačených trasách na určité místo shromáždění. (Martínek, B. et al., 2006)

V okolí jaderných zařízení se provádí evakuace plošná. V okolí pěti kilometrů od zařízení jaderné elektrárny (dále jen „JE“) nastává okamžitá evakuace bez předchozího ukrytí ze zóny havarijního plánování. Tato evakuace zahrnuje i pět

kruhových výsečí po 22,5° z pásma pěti až deseti kilometrů od JE Dukovany a pěti až třinácti kilometrů od JE Temelín ve směru větru od zdroje. (Martínek, B. et al., 2006)

Bude-li nutná evakuace z hrozící povodně, je lepší přemístit cennosti a nábytek do vyšších pater a zaparkovat vozidlo na vyvýšeném místě tak, aby komunikace byla stále průjezdná. (MV – GŘ HZS ČR, 2017c)

V případě nutnosti evakuace je dobré před odchodem z domu uzavřít přívod vody a plynu, uhasit otevřený oheň v topidlech, vypnout elektrické spotřebiče kromě ledničky a mrazáku. Při hrozící povodni vypnout přívod elektrické energie a zabezpečit lehký materiál. Je-li evakuace z důvodů radiační havárie, zakrýt zdroje vody, potraviny a krmivo pro hospodářské zvířectvo. Domácí mazlíčky připravit na evakuaci, hospodářská zvířata zabezpečit a předzásobit krmivem a vodou. Uzavřít okna. Připravit evakuační zavazadlo. Malým dětem vložit do kapsy cedulku se jménem a adresou. Uzamknout dům, případně zabezpečit proti výtržnictví. Na vchodové dveře připevnit cedulku s popisem kdo, kdy a kam se evakuoval. Informovat sousedy o vaší evakuaci a dle potřeby jim vypomocet. (Martínek, B. et al., 2006)

Evakuační zavazadlo

Pro evakuační zavazadlo lze použít krosnu, batoh nebo kufr, které se opatří jmenovkou a adresou majitele. Doporučený obsah evakuačního zavazadla se skládá ze sezónního oblečení, obuvi, pláštěnky, spacího pytle či přikrývky, karimatky, potravin, misky s příborem, kapesního nože a otvíráku na konzervy, potřeb na šití, léků osobních i pro vybavení lékárníčky, hygienických a toaletních potřeb, cenností jako jsou peníze v hotovosti, vkladní knížky, cenné papíry, smlouvy především pojistné, osobní doklady obsahující občanský průkaz, průkaz pojištěnce, cestovní pas nebo například řidičský průkaz, technický průkaz či vysvědčení, kapesní svítilnu s náhradními bateriemi, svíčky, zapalovač nebo zápalky, mobilní telefon s nabíječkou, přenosné rádio s náhradními bateriemi, pišťalku a předměty pro volné chvíle, jako kniha či společenská hra. (Martínek, B. et al., 2006, Útvar havarijní připravenosti ČEZ, a. s., Útvar komunikace ETE ČEZ, a. s., 2017)

Potraviny, které obsahuje evakuační zavazadlo, by měly být trvanlivé a množstvím vystačit na 2 až 3 dny včetně nápojů. Nejvhodnější jsou konzervy masové, zeleninové, ovocné, trvanlivé uzeniny, tavený sýr, cukr, med, balený chléb, rýže, těstoviny, čaj, rozpustná káva a balená voda. (Martínek, B. et al., 2006)

1.7 Dekontaminace

Za dekontaminaci je označován soubor metod, postupů, organizačního zabezpečení a prostředků k účinnému odstranění nebezpečné látky. Úplné odstranění nebezpečné látky není možné, jelikož zůstává takzvaná zbytková kontaminace. Proto se dekontaminací rozumí snížení škodlivého účinku kontaminantu na takovou bezpečnou úroveň, která neohrožuje zdraví a život osob a zvířat a jeho následná likvidace. (MV – GŘ HZS ČR, 2017a) Cílem dekontaminace je snížení zdravotního poškození zasažených osob nebezpečnou látkou, zkrácení doby nutné k používání prostředků individuální či improvizované ochrany a znovuobnovení podmínek normálního života. (Martínek, B. et al., 2006)

Dekontaminace se dělí podle druhu odstraňovaných látek na detoxikaci u látek chemických, dezaktivaci u radioaktivních látek a dezinfekci u biologických látek. (MV – GŘ HZS ČR, 2017a)

Dekontaminaci rozlišujeme suchou a mokrou. Odsávání, otírání za sucha a další mechanické postupy se považují za suchý způsob dekontaminace. Naopak použití pěn, roztoků, vody a jejího postřiku se označuje jako mokrá způsob. (MV – GŘ HZS ČR, 2017a)

Osoby zasažené kontaminovanou látkou se shromáždí u umývárny určené k dekontaminaci, odkud vejdou do svlékárny. Při svlékání se dotýká pouze vnitřní strany oděvu v ochranných gumových rukavicích (MV – GŘ HZS ČR, 2017a). Zde je místo pro výplach očí a úst. Kontaminované materiály a oblečení se zabalí do neprodyšných uzavíratelných pytlů (MV – GŘ HZS ČR, 2017b). Poté přejdou do sprchové části, kde podstoupí pečlivou očistu těla. Nadále pokračují do oblékárny, kde se osuší a dostanou náhradní čisté oblečení a obuv. (Martínek, B. et al., 2006) Sprchování zasažených osob v dekontaminační sprše by mělo být intenzivní a trvat

nejméně 30 sekund s nepřetržitým rotačním pohybem, aby bylo celé tělo dokonale umyto. (Simeiniva, L., 2015)

Snadno dostupným dekontaminačním činidlem je voda. Účinnost dekontaminace roste s využitím mýdla či jiného detergentu. (Kolektiv autorů, 2015b)

1.8 Vybrané mimořádné události

Přírodní mimořádné události jsou způsobené živly na Zemi, kdežto civilizační vznikají vinou člověka buď úmyslně, nebo nechtěně. Řada opatření k ochraně obyvatelstva je v některých mimořádných událostech shodná a snaží se co nejvíce zabránit následkům a ohrožení zdraví či majetku. (Mika, O. J. et al., 2012)

V případě vzniku mimořádné události by obyvatelstvo mělo respektovat varovné a tísňové informace, které jim jsou sděleny. Snažit se získat další informace prostřednictvím rozhlasu, televizního vysílání, obce nebo od zaměstnavatele. Neměly by se rozšiřovat poplašné a neověřené zprávy a neměla by se zbytečně zatěžovat telekomunikační síť. (Martínek, B. et al., 2006)

1.8.1 Havárie s únikem nebezpečných látek

Havárie s únikem nebezpečných látek je mimořádná událost hrozící v okolí místa, kde se látka vyrábí, skladuje, používá, zpracovává nebo je přepravována. Únikem této látky může dojít k ohrožení zdraví, života a životního prostředí. Největším nebezpečím pro člověka je únik plynů a par, jako je například amoniak, chlór, sirouhlík, sirovodík, formaldehyd, kyanovodík, sulfan, fosgen, fluorovodík, chlorovodík, oxid uhelnatý a další. Nebezpečná látka může proniknout do organismu inhalací, ingescí nebo penetrací přes kůži. (Martínek, B. et al., 2006)

Důležitá je i molekulová hmotnost látky v závislosti s molekulovou látkou vzduchu. Látky těžší než vzduch klesnou k zemi, mohou vnikat do podzemních prostor. Ohrožující může být i látka běžně lehčí než vzduch, která ve formě mlhy klesne. Typickým příkladem je čpavek. V těchto případech je dobré se ukrýt ve vyšších patrech budov a využít improvizované ochrany. (Martínek, B. et al., 2006)

Nebezpečné látky lehčí než vzduch jsou ve většině případů prchavé, tedy málo stálé, a není proto příliš pravděpodobné, že proniknou zavřenými utěsněnými okny ve vyšších patrech závětrné strany budov. (Kroupa, M., 2004)

V situaci, kdy se v okolí nenachází žádný úkryt a člověk je ve venkovních prostorech, opustí rychle ohrožující místo ve směru kolmém na směr větru. V autě uzavře okna a další otvory, vypne ventilaci, topení, klimatizaci a použije prostředky improvizované ochrany. Pokud to lze, opustí s vozidlem nebezpečný prostor. Osoba, nacházející se v budově, se ukryje ve vyšších podlažích do míst odvrácených od místa havárie. Utěsní okna, dveře lepicí páskou a sleduje informace v rozhlasovém nebo televizním vysílání. (Martínek, B. et al., 2006, HZS Jihomoravského kraje et al., 2017)

Mezi jedny z nejčastěji využívaných nebezpečných látek se řadí amoniak a chlór. Amoniak se nachází v zařízeních pro výrobu či uskladnění potravin, na zimních stadionech a dalších, kde slouží jako chladicí médium. Chlór je využíván na plaveckých stadionech, koupalištích, úpravnách pitné vody a podobně. Na některých čerpacích stanicích se nachází společně s naftou a benzínem i zkapalněný propan-butan, neboli LPG. Zemní plyn se využívá nejčastěji jako palivo a zdroj energie. (HZS Olomouckého kraje, 2018)

Oxid uhelnatý je další nebezpečná látka vznikající při nedokonalém hoření, v petrochemii, v železárnách, plynárnách, koksárnách a může se hromadit i v tunelech. (Kroupa, M., 2004)

1.8.2 Radiační havárie – havárie jaderných zařízení

Při vzniku havárie je obyvatelstvo v okolí elektrárny varováno signálem „Všeobecná výstraha“. Osoby jsou informovány, aby se ukryly a pustily si televizní či rozhlasové vysílání s informacemi o vzniklé havárii a dalších postupech. Každý občan v zóně havarijního plánování v okolí JE má k dispozici instruktážní příručku pro případ radiační havárie a tablety jodidu draselného, které pozře v přesně určené dávce po vyzvání ve vysílání na území, na kterém se nachází. Ostatní si odeberou a použijí jodové tablety a prvky individuální ochrany na základě výzvy (MV – GŘ HZS ČR, 2003). Občan zasažené obce utěsní všechny větrací otvory a uhasí oheň v topidlech.

Následná evakuace s evakuačními zavazadly se plánuje ze zasažených obcí, kde ukrytí a jodová profylaxe jako ochrana není dostačujícím opatřením. V období vyhlášení ukrytí nebo úniku radiační látky se samovolná evakuace nerealizuje. Na výjezdech ze zóny jsou místa k přeměření kontaminace materiálu a osob. V jejich blízkosti jsou dekontaminační místa pro případnou očistu. Mohou být vyhlášena regulační opatření, nejčastěji zákaz používání zasažených potravin, vody a krmiv. (Martínek, B. et al., 2006, MV – GŘ HZS ČR, 2017a, Útvar havarijní připravenosti ČEZ, a. s., Útvar komunikace ETE ČEZ, a. s., 2017)

Na pracovišti je nutné poslechnout pokyny svého nadřízeného, řídit se dle směrnic nebo postupovat stejně jako při ukrytí doma. (Útvar havarijní připravenosti ČEZ, a. s., Útvar komunikace ETE ČEZ, a. s., 2017)

Pobyt mimo úkryt se omezí na nejkratší možnou dobu a využije se improvizované ochrany očí, dýchacích cest a těla. Ochrana dýchacích cest se zvýší navlhčením kapesníku či jiné látky a převázáním jej šátkem. Po vstupu do budovy je nutné odložit před bytem nebo v předsíni svrchní vrstvu ochranného oblečení a prostředků do plastového pytle, který se musí dokonale utěsnit. Poté se osoba omyje mýdlovou vodou a pro výplach očí, nosu a úst použijte borovou vodu. Následně se obleče do čistého oblečení. (Útvar havarijní připravenosti ČEZ, a. s., Útvar komunikace ETE ČEZ, a. s., 2017)

Nekonzumují se žádné potraviny, které se nacházely po vyhlášení havárie mimo úkryt. Nepije se voda z neuzavřených studní a z uzavřených pouze v případě nutnosti. Voda z vodovodu určená pro veřejnou potřebu v případě radiační havárie bude kontrolována a v případě kontaminace bude přítok uzavřen. (Útvar havarijní připravenosti ČEZ, a. s., Útvar komunikace ETE ČEZ, a. s., 2017)

1.8.3 Požár

Dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně je každá osoba povinna počínat si tak, aby nezavdala příčinu ke vzniku požáru.

Požár definuje vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), jako každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení či zranění osob nebo zvířat, ke škodám na materiálních hodnotách nebo životním prostředí a nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy.

Požár způsobený neúmyslně či záměrně člověkem je častěji se vyskytující, než požár způsobený přírodními jevy. Jedná se o každé nežádoucí, neovladatelné, šířící se hoření. (Martínek, B. et al., 2006)

Pro hoření musejí být splněny tři podmínky. Jedná se takzvaně o ohňový trojúhelník, kde pro vznik ohně potřebujeme vzduch s obsahem kyslíku nad 12,5 %, dále teplotu, která je rovna či vyšší než je zápalná teplota materiálu a poslední složkou je onen hořlavý materiál. Hoření se zabrání izolováním jedné z těchto tří složek. (Bobčík, P., 2012)

V případě požáru malého rozsahu je každá fyzická osoba povinna uhasit požár nebo provést opatření k zamezení šíření ohně, pokud tímto činěním neohrozí sama sebe. K hašení může použít hasicí přístroj, kus nehořlavé látky, vodu, písek a další. Varuje a informuje ohrožené obyvatelstvo. Případně provede opatření pro jejich záchranu s ohledem na svoji bezpečnost. (Martínek, B. et al., 2006, Smartware s.r.o., 2018a)

Jako ochranu při požáru lze použít kus látky, nejlépe navlhčený pro přikrytí úst a nosu, který se zaváže okolo hlavy. Člověk by se měl pohybovat při zemi kvůli zplodinám hoření a hustému kouři. Okolí může osoba účinně varovat voláním „hoří“. Zdali se nachází oheň ve vedlejší místnosti, zjišťuje osoba hřbetem ruky. Ta se přiloží na dveře a poté na kliku, která je kovová a dobře vede teplo. V zákrytu dveří, které slouží jako štít před nebezpečím, přitovře dveře na přibližně 15 centimetrů. Nevyvolá-li to negativní reakci, může postupovat do další místnosti. Horké dveře se neotevírají, ale utěsní se proti proniknutí škodlivin z druhé místnosti. Upozornit na sebe osoba může údery na topení, do stěn či voláním. O své poloze informuje záchranné složky kusem světlé látky v okně, cedulkou přitisknutou na okně nebo oznámením na tísňovém volání.

(HZS Jihomoravského kraje et al., 2017) Nikdy se člověk nemá před požárem nikam schovávat. (Asociace Záchraný kruh, 2018b)

Když se oheň přenesse na kus oblečení, platí pravidlo: „Zastav se, lehni si a kutálej se!“. Člověk by neměl pomateně běhat, čímž by oheň jen více rozdmýchal. Měl by si lehnout okamžitě na zem a dlaněmi si zakrýt obličej. Nakonec valivým pohybem udusat hořící kus oděvu. K udusání ohně lze také použít kus vhodné textilie. (Asociace Záchraný kruh, 2018b)

Jednoduché hasební prostředky

Jedná se o prostředky běžně se vyskytující v domácnostech. Většinou se využívají k jiným účelům než k hašení vzniklého požáru. Sloužit mohou například jako prostředek pro dopravu vody k ohni nebo pro zabránění přísunu kyslíku a k odstranění hořlavé látky, na kterou by se oheň mohl šířit. (Požár, J. et al., 2009)

Přenosné hasicí přístroje

Rozeznáváme několik druhů přenosných hasicích přístrojů (dále jen PHP) podle hasební látky, kterou obsahuje. Žádný z PHP nelze použít na všechny typy látek. Při špatném výběru hasební látky je pravděpodobný negativní účinek v podobě rozšíření ohně. Jako příklad lze použít voda a hořící olej. (Mikulka, B. et al., 2003)

PHP pod stálým tlakem se uvádí do činnosti vytažením pojistného kolíku a zmáčknutím páky ventilu. Poznáme jej díky přítomnosti ukazatele tlaku v nádobě. PHP s tlakovou patronou není tak často se vyskytujícím typem PHP. Po vytažení pojistky musí dojít k úderu na nárazníkovou armaturu. Po 5 až 10 sekundách je hasicí přístroj připraven k použití. (Mikulka, B. et al., 2003)

Vodní hasicí přístroj se používá při hašení pevných látek, není vhodný k hašení hořlavých kapalin a nesmí být použit k hašení pod elektrickým proudem. (Asociace Záchraný kruh, 2018a) Jeho hlavním hasicím účinkem je ochlazování a může být použit do teploty -30°C . (Požár, J. et al., 2009) Pěnový hasicí přístroj je vhodný k hašení pevných organických látek a hořlavých kapalin. Je nevhodný k hašení jemné mechaniky a nesmí být použit na zařízení pod elektrickým proudem. Hasicí účinek

má převážně izolační, ale i ochlazovací. Práškový hasicí přístroj je vhodný k hašení pevných látek jako papíru, hořlavých kapalin a plynů a z bezpečné vzdálenosti i elektrických zařízení pod proudem. (Požár, J. et al., 2009, Asociace Záchraný kruh, 2018a) Sněhový hasicí přístroj je vhodný k hašení elektrických zařízení pod proudem a hořlavých plynů. Není vhodný k hašení sypkých látek, které se mohou rozvířit. Dalšími hasicími přístroji jsou například hasicí přístroj plynový speciální k hašení archívů, jemné mechaniky, motorových vozidel a hasicí přístroj Pyrocool k hašení hořlavých látek a kapalin. (Požár, J. et al., 2009) Pokud se v budově nachází vnitřní nástěnný hydrant vybavený hadicí s proudnicí, je vhodné ho použít k hašení vnitřního vybavení, které nejsou pod proudem. (Asociace Záchraný kruh, 2018a)

1.8.4 Blackout

Blackout je rozsáhlý výpadek elektrické energie na velkém území. Nejčastěji k němu dochází při vzniku mimořádné události na přenosové soustavě. (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017)

Je zapotřebí odpojit energeticky náročná zařízení, aby nedošlo k opětovnému výpadku kvůli nadměrnému přetížení sítě. Člověk by si měl získat informace prostřednictvím rádia nebo internetu v telefonu. Tísňové volání poté využívat pouze v případě ohrožení života. Neplýtvat vodou ani jídlem. Pokud nemá zásoby, navštívit otevřenou prodejnu a zbytečně neplýtvat. Přednostně konzumovat potraviny s malou trvanlivostí. (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017)

Pro osvětlení použít baterky, svítilny a podobně. Svíčky používat jen v nouzi a pod neustálým dohledem dospělé osoby. V chladném období nevětrat a využít případné možnosti odjezdu na chatu či jiné místo, kde se topí tuhým palivem. (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017)

Při jízdě autem brát ohled na nefunkčnost osvětlení, semaforů, výstražných světel na přejezdech a podobně. V práci nebo škole se řídit pokyny vedoucího nebo učitele. (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017)

1.8.5 Povodně

Povodněmi se rozumí dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody. Povodní je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod.

Povodně se dělí zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) na přirozené a zvláštní. Přirozené jsou způsobené přírodními vlivy, zejména táním, dešti nebo pohybem ledových ker. Zvláštní povodně vznikají poruchou vodního díla, kde může dojít až k protržení hráze.

Přirozené povodně vyskytující se v České republice rozděluje Český hydrometeorologický ústav na letní přívalové povodně, letní povodně, povodně z tání a ledové povodně. (Český hydrometeorologický ústav, bez r.a) Přívalové povodně jsou způsobeny velmi intenzivními dešťovými srážkami. Voda, která se nestíhá vsakovat do země, proudí vysokou rychlostí, tak může snadno svoji silou odnést těžké předměty. (Floodsite, 2018) Letní povodně jsou způsobeny dlouhotrvajícími dešti. Půda se nasytí vodou natolik, že další srážky již není schopna vsakovat. (Rathauský, Z. et al., 2013) V zimním a jarním období vlivem klimatických změn může dojít k tání velkého množství sněhu v době, kdy je půda stále zmrzlá. (Český hydrometeorologický ústav, bez r.a) Ledové povodně mohou vzniknout při oblevě, kdy jsou ledové kry na řece unášeny do místa, kde ucpou vodní tok a voda poté zaplavuje okolní území. (Floodsite, 2018)

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) rozlišuje tři stupně povodňové aktivity, kde jako povodeň označuje až vyhlášení druhého či třetího stupně. První stupeň povodňové aktivity – stav bělosti nastává v případě zvýšení hladiny do mezních hodnot označující nebezpečí přirozené povodně. Vyžaduje zvýšení pozornosti nebezpečí vodního toku nebo bezpečnosti na vodních dílech. Druhý

stupeň povodňové aktivity – stav pohotovosti se vyhláší povodňovými orgány při překročení z nebezpečí povodně na povodeň. Dochází k větším rozlivům mimo koryto a hladina na vodních dílech překročí mezní hodnoty pro tento stav. Třetí stupeň povodňové aktivity – stav ohrožení se vyhláší povodňovými orgány při bezprostředním nebezpečí životů, zdraví a majetku. Voda na díle přesáhne kritické hodnoty. Provádí se záchranné práce či evakuace.

Jako minimální vybavení hlásného profilu se využívá vodočetná lať nebo alespoň 3 značek umístěných na místech pro vyznačení povodňových stavů. Zelenou barvou se vyznačuje první stupeň povodňové aktivity, žlutou druhý stupeň a červenou třetí stupeň povodňové aktivity. Tyto stavy mohou být také označeny římskými číslicemi. (Randová, H., 2011)

Vyznačené hodnoty pro 2. a 3. stupeň jsou pouze orientační. Tyto stupně jsou vyhlášovány a odvolávány příslušnými povodňovými orgány, které berou v úvahu i další faktory povodně. (Český hydrometeorologický ústav, bez r.b)

Po varování o blížící se povodni je vhodné připravit auto pro případné použití a mít dostatečné množství pohonných hmot. (Asociace Záchranný kruh, 2018c)

Při stavu pohotovosti si osoba zajistí přísun informací například poslechem hromadných sdělovacích prostředků. Zjistí si případné místo evakuace. Uposlechne příkazy policie, záchranářů a povodňových orgánů a zřídí ochranu domu před povodní v podobě utěsnění dveří, oken a odpadu. (Asociace Záchranný kruh, 2018f)

Při vyhlášení stavu ohrožení si připraví evakuační zavazadlo pro celou rodinu. Veškeré cennosti, nábytek a nebezpečné látky přemístí do vyšších pater. Odpojí přívod elektrického proudu, plynu a vody. (Asociace Záchranný kruh, 2018f) Před vchodové dveře a jiné vstupy do budovy umístí pytle s pískem. Vozidlo, které nevyužije k evakuaci, zaparkuje na výše položeném místě tak, aby nepřekáželo v provozu a umístí do něj cedulku s kontaktem na majitele. (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017)

Prostor v okolí domu člověk zabezpečí odstraněním či zajištěním odplavitelného materiálu. Při evakuaci zabezpečí dům proti krádežím a s evakuačním zavazadlem

se přesune na místo shromaždiště. Není-li dostatek času, přesune se na vyvýšené místo, které nebude zatopeno. (Martínek, B. et al., 2006, Kolektiv autorů, 2016)

Po povodni je nutné nechat dům zkontrolovat odborníkem na statiku, rozvody a další. Zlikvidovat zasažené potraviny a uhynulé zvířectvo. Informovat se o místech pro získání potravin, pitné vody, šatstva a vysoušečů. Zabezpečit vyčištění studny. Kontaktovat pojišťovnu a účastnit se likvidace následků povodně v obci, zdali je to možné. (Martínek, B. et al., 2006)

V případě uvíznutí na zaplavené vozovce okamžitě opustíme automobil. Nevjíždíme na mosty nebo vozovky, kde hrozí z důvodu povodně zřícení nebo jejich rozpad. (Asociace Záchranný kruh, 2018d)

Pokud je obyvatelstvo ohroženo zvláštní povodní a je vyhlášena evakuace z důvodu možného příchodu průlomové vlny, uvádí příručka Ochrana před přírodními a zvláštními povodněmi v ČR (bez r.), že by zasažené osoby měly varovat sousedy o vzniklé události, odpojit přívod elektrické energie a uzavřít přívod plynu a vody. Zamknout dům a přesunout se do místa shromaždiště. V případě nedostatku času vyhledat výše položené místo terénu nad úrovní vodního díla.

Při vzniku povodně je vhodná včasná samovolná evakuace pro zbytečné nezatežování složek IZS. (Tomášek, A. et al., 2015)

1.8.6 Větrná smršť

Vichřice je v České republice velmi častý jev. Jedná se podle Beaufortovy stupnice o vítr s rychlostí u vichřice 18,3-21,5 m/s, silné vichřice 21,6-25,1 m/s, mohutné vichřice 25,2 – 29 m/s a vítr nad 29 m/s se nazývá orkán. Pro příklad - vítr nad 20 m/s začíná devastovat stromy. Zdravý člověk se dokáže udržet na nohou přibližně do 36 m/s a při rychlosti 44 m/s létá vzduchem. (Martínek, B. et al., 2006)

Venkovní prostor v případě vichřice může být velmi nebezpečný, proto by se obyvatelé měli schovat do domů a zavřít okna a dveře. Dále sledovat informace o průběhu, opatřeních a dalších informacích ve zprávách. (Martínek, B. et al., 2006)

Před vichřicí člověk lehké volně ložené venkovní předměty okolo domu upevní, aby nedošlo k jejich odnesení větrem a následným škodám. Před ukrytím v domě musí dávat pozor na pády stromů nebo elektrického vedení. V bezprostřední blízkosti spadlého vedení postupovat malými krůčky do bezpečí. Život ohrožující může být také létající materiál, jako jsou tašky ze střechy, plachty a tak dále. (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017)

V případě předpovědi o příchodu vichřice nic nepodceňovat. (Smartware s.r.o., 2018b)

1.8.7 Teroristický útok

Evropská unie za teroristické označuje úmyslné činy jednotlivců nebo skupin proti jedné nebo více zemím, jejich institucím, nebo jejich obyvatelům, s cílem ohrožit, poškodit nebo zničit jejich politické, ekonomické nebo sociální struktury. (Martínek, B. et al., 2006, Kolektiv autorů, 2015a)

Hrozba terorismu v současné době celosvětově narůstá a rozvíjí se do globálních měřítek. Teroristé útočí na nepřátelské území s cílem vyvolat strach především civilistů a upozornit na sebe. Používají nejčastěji zbraně, které vyvolávají destrukci nebo zasahují velké množství osob. Jedná se o různé výbušniny s použitím i radiologických, chemických, jaderných nebo biologických zbraní. (Martínek, B. et al., 2006)

Při nalezení nebo obdržení podezřelé zásilky by ji člověk neměl nikdy otevírat a manipulovat s ní. Dále věřit varovným symbolům na obalu (Asociace Záchraný kruh, 2018c). Izolovat zásilku od okolního prostoru (MV – GŘ HZS ČR, 2003). Rychle opustit místnost, kde se nachází a v případě kontaktu se umýt mýdlem. Varovat ostatní, aby se k oné zásilce nepřibližovali (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017). Poté ohlásit balík na linku tísňového volání 112, 158 nebo 150 a sdělit odůvodněné podezření na nebezpečnost zásilky. Podezřelá může být svým zápachem, vzhledem, rukopisem odesílatele či výhružným dopisem. (Martínek, B. et al., 2006)

Stojí-li kdekoli opuštěné zavazadlo, které očividně nikomu nepatří, zachovat klid a odstoupit do bezpečné vzdálenosti. Zavazadla se nedotýkat a nemanipulovat s ním. Informovat o tomto faktu například bezpečnostního pracovníka objektu, řidiče a zavolat

na tísňovou linku 112 či 158. Upozornit i ostatní osoby v okolí. (HZS Jihomoravského kraje et al., 2017)

Při teroristickém útoku uposlechnout rady a pokyny bezpečnostních a záchranných sborů. Poslouchat rádiové nebo televizní vysílání. V případě zúčastnění se incidentu okamžitě opustit ohrožený prostor a poskytnout pomoc zraněným s ohledem na své schopnosti. Telefonní síť využít pouze v případě nutnosti. Nemanipulovat s otevřeným ohněm ani nepřipojovat spotřebiče do elektrické sítě. (Asociace Záchranný kruh, 2018e)

1.9 První pomoc

První pomoc je poskytnutí péče zraněnému člověku s cílem zabránit zhoršení jeho stavu, zotavit se a zachránit život. Nejedná se o léčbu, jako takovou, kterou provádí vyškolený lékař. (Nordqvist, Ch., 2016)

Popáleniny jsou rozděleny na 3 stupně. První stupeň popálení se projevuje zarudlou kůží a pálením. Druhý stupeň se vyznačuje vzniklými puchýři v místech popálení a třetí stupeň je sice méně bolestivý než druhý, ovšem dochází zde k odumření poškozené tkáně. (Horčík, J., bez r.) V případě popálenin se postižené místo chladí studenou tekoucí vodou nebo se přiloží chladivý obklad. Vzniklé puchýře se nepropichují. V případě, že popáleniny jsou rozsáhlé a pokrývají jednu desetinu těla postiženého či více, přivolá se zdravotnická záchranná služba. (U.S. National Library of Medicine, 2017) Prstýnky, hodinky a jiné předměty, které by mohly při následném otečení místa překážet nebo být nepříjemné, se sundají. Postižené místo se překryje sterilní látkou. Prsty se obvazují každý zvlášť, aby nedošlo k jejich slepení. (Miklíková, M., 2012)

Krvácení je děj, kdy krev vytéká z těla ven nebo uvnitř těla, kde došlo k poranění vnitřních orgánů a cév. (U.S. National Library of Medicine, 2018) U vnějšího poranění se odstraní oděv z okolí rány. S velkými předměty, které uvízly v ráně, se nemanipuluje, aby nedošlo k urychlení krvácení. Na krvácející ránu se položí sterilní kus látky s obvazem, který slouží ke zvýšení tlakového působení na poraněné místo. Celé se to poté obváže tlakovým obvazem. Pokud krev prosakuje skrz gázu, takovéto místo se převáže s přidáním další bandáže a větším tlakovým působením na ránu se snaží zabránit dalšímu krvácení. Postižená osoba by ránu měla mít nad úroveň srdce,

čehož se nejlépe docílí položením člověka do vodorovné polohy. (Mayo Clinic Staff, 2018)

Bezvědomí je stav, kdy člověk leží nebo jen malátně sedí a nereaguje na bolestivé podněty, nekomunikuje a nehýbe se. Pokud je osoba v bezvědomí, ale dýchá, uvede se do stabilizované polohy. Stabilizovaná poloha je, jak uvádí Pleskot a Schnábllová (2013), jakákoli poloha na boku, z níž není snadné se překulit. Jestliže osoba nedýchá, zahájí se resuscitace stlačováním hrudníku uprostřed hrudního koše do hloubky 5 centimetrů frekvencí 100x za minutu. Při mírném záklonu hlavy se provádí umělé dýchání, pokud to záchránce zvládne, s ucpáním nosu postiženého. V takovém případě se provádí 30x stlačení hrudníku a 2x vdechnutí. Resuscitace se ukončuje při opětovném navrácení dýchací funkce či příjezdu záchranné služby. (Frei, J., 2018) Člověku v bezvědomí se zaklání hlava z důvodu uvolnění dýchacích cest. Při zaklonění hlavy se oddálí kořen jazyka dále od dýchacích cest. (Miklíková, M., 2012)

Stupnice bolesti je měřítko, na kterém pacienti mohou určit míru bolesti na škále od jedné do deseti. U dětí se využívá stupnice, kde jsou přidány obrázky tváří, vystihující míry bolesti na jednotlivých stupních. (Pain Doctor, 2018) Stupeň bolesti 0 označuje bezbolestnost, 1 velmi mírnou bolest, kterou člověk většinu času ani nevnímá, 2 je malá bolest srovnatelná s bolestí, která vznikne chycením kůže rukou pomocí nehtů palce a ukazováčku. Stupeň bolesti 3 je znatelná bolest, která je stále snesitelná, připomínající bolest po říznutí se, úderu do nosu či po dostání injekce od lékaře. Stupeň 4 patří již mezi střední bolesti a osoba ji vnímá po celou dobu působení. Jedná se o bolest stresující, silnou a připomíná například bolest zubů. Stupeň 5 je již velmi znepokojující bolest, která je silná a omezující v normálních činnostech. Příklad působení takovéto bolesti je při vyvrknutí si kotníku. Intenzivní bolest vyznačuje stupeň 6, která se projevuje u migrény či bolesti zad. Stupeň 7 je podobný předchozímu stupni s rozdílem, že nyní člověk není schopen úplně ovládat své smysly a nemůže se tak zapojit do běžných činností. U stupně 8 se už jedná o strašlivou bolest, která je natolik intenzivní, že může změnit až povahu osobnosti. Když je tato bolest dlouhotrvající, může vést až k sebevraždě. Je srovnatelná s porodní bolestí či velmi silnou migrénou. Stupeň 9 je natolik nesnesitelná bolest, kterou nelze vydržet, že člověk

chce podstoupit jakýkoli operační zákrok, bez ohledu na riziko a vedlejší účinky, pro zmírnění bolesti. V životě se člověk již nedokáže z ničeho radovat, proto sebevražda bývá velmi častá. Stupeň 10 je uváděn jako nepředstavitelná bolest, která je natolik intenzivní, že člověk přichází do bezvědomí. Postihuje ty, kteří utrpěli těžkou nehodu, kde si například rozdrtili ruku a ztratili vědomí v důsledku nesnesitelné bolesti. (Disabled World, 2016)

2 Cíl práce, výzkumná otázka

Cílem práce bylo na základě studia zákonů, vyhlášek, pomůcek pro školy, pomůcek Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a s využitím informací ze Záchranného kruhu sestavit praktickou příručku obsahující informace k ochraně obyvatelstva pro nejmenší mladé hasiče.

Při zpracování práce bylo vycházeno z výzkumné otázky, zdali obsahují dokumenty dostatek informací na sestavení příručky pro vzdělávání a zkvalitnění znalostí nejmenších mladých hasičů v ochraně obyvatelstva.

3 Metodika

Studium zákonů, vyhlášek, pomůcek pro školy, pomůcek Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, informací na stránkách Záchranného kruhu a dalších dostupných zdrojů.

Snaha o nalezení příručky zaměřené na problematiku, která je řešena v bakalářské práci.

Zpracování literatury a dalších informačních zdrojů týkajících se ochrany obyvatelstva a vybrání některých mimořádných událostí do teoretické části.

Rozhovory s odborníky ze Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska k potřebám vzdělávání nejmenších členů sboru dobrovolných hasičů. Porovnání jejich odpovědí v kapitole Diskuze.

Odborné konzultace se zaměstnanci Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje Mgr. Lenkou Bendovou na operačním a informačním středisku a Jarmilou Hambergerovou, která v Dubičném vedla přednášku mladým hasičům o první pomoci.

Pořízení vlastních fotografií různých objektů a situací vztahující se k praktické části bakalářské práce.

Zpracování podkladů pro vytvoření příručky, tvorba říkad, ilustrace obrázků pomocí programu Malování a Malování ve 3D, úprava fotografií v programu Picasa, Deep Art Effects, Malování nebo Malování ve 3D. Rozložení grafické a textové části příručky.

Projednání s Zachrankaapp Teamem, Asociací Záchranného kruhu a hasičským záchranným sborem souhlas ke konkrétní záležitosti v praktické části bakalářské práce. Následné vyhotovení příručky.

Ke zpracování bakalářské práce také využití poznatků získaných při odborné praxi u Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje, na Krajském úřadě Jihočeského kraje a u Ministerstva obrany – Armády České republiky - 15. ženijního pluku.

4 Výsledky

Byl vyjednáán souhlas od Zachrankaapp Team k zařazení odkazu a informací ohledně mobilní aplikace Záchranka (příloha 1). S Asociací Záchraného kruhu bylo vyjednáno povolení o umístění odkazu na TÍSNOMAT v praktické části bakalářské práce (příloha 2). A s hasičským záchranným sborem povolení na použití jejich říkadla: „Když se začneš ohně bát, zavolej 150.“ (příloha 3).

Na operačním a informačním středisku Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje, díky Mgr. Jarmile Bendové, je zjištěno, že polohu osoby lze nejspíše určit pomocí adresy domu. Ověřeno bylo ale také určení polohy podle čísel železničních přejezdů, lamp, silnic, dálnic, bodů záchrany, ale také významných budov, turistických a cyklistických cest, pomníků, kaplí autobusových zastávek a dalších.

Ze studia pomůcek pro školy, pomůcek Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a internetového hledání nebyla nalezena žádná příručka vhodná pro nejmenší mladé hasiče, která by se zabývala ochranou obyvatelstva.

Rozhovory byly uskutečněny s vedoucími mladých hasičů sborů dobrovolných hasičů Homole, Srubec, Dobrá Voda u Českých Budějovic, Dubičné a Dolní Bukovsko.

Rozhovor č. 1 – Ing. Jana Neškodná

Vlastníte nějakou příručku o ochraně obyvatelstva pro nejmenší mladé hasiče?

V Homolích žádnou takovou příručku nemáme.

Jak byste využili příručku, kdybyste ji měli k dispozici?

V rámci vzdělávání pro hru Plamen, takže zejména v zimních měsících, kdy se necvičí venku.

Jak byste si vhodnou příručku představovala?

Pro ty malinký by to mělo být formou obrázků. Na závěr by to mělo být uzavřené úkolem - něco namalovat. A určitě by mělo být nedílnou součástí, se na to jít podívat

ven nebo si to fyzicky vyzkoušet. Evakuační zavazadlo si představuji, že by tam bylo vyobrazený a zároveň bychom ho měli i připravený fyzicky a dětičky by ho měly složit fyzicky nebo my tady u nás na HSZ máme magnetky. Tak, že oni mají tabuli, která je udělaná jako kufr a mají různé magnetky kolem. Pak řeší, co by tam mělo přijít. To se mi líbí. I je to skladný. A ty děti vždycky musí vzít tu věc do ruky, podívají se, co to je a umístí to do toho kufru, když to tam patří. Mělo by to být podle mě provázané. Něco si přečíst v té knížce, vyplnit nějaký kvízeček, něco namalovat. U těch malých dětí je podle mě důležité to malování, když si to namalují, tak si to zapamatují, a pak si to ještě vyzkouší prakticky.

Jakých minimálně 5 základních témat by podle Vás měla obsahovat vhodná příručka pro mladé hasiče?

Já si myslím, že základní téma by měl být smysl ochrany obyvatelstva vůbec, proč se tím zabýváme. Pak druhá oblast, s jakými událostmi se děti mohou setkat. Proč jim vlastně to celé vyprávíme. A měly by umět péči samy o sebe – sbalení evakuačního zavazadla, improvizované pomůcky a improvizovaná ochrana celkově. Případně improvizované ukrytí, ale to už je na ně asi moc složitý. Spíš to, jak se ochránit. Ochránit si dýchací cesty, ochránit si tělo a sbalit si evakuační zavazadlo, co s tím všechno souvisí. Pak možná by bylo dobrý, ne jenom sbalení evakuačního zavazadla, ale i co mají udělat. Že mají vyrozumět sousedy, podívat se jestli jsou uvědomění o tom. Jestli ví, že se mají někam přesouvat. Taková ty základní pravidla. Že mají vypnout elektriku kromě ledničky, zajistit si domácí zvířata, že třeba kontaktní osobou je starosta. Takové to základní, co by se dětičky měly naučit zvládnout. A určitě jednou z těch oblastí, i když to nespadá do ochrany obyvatelstva, by mělo být přivolání si pomoci v jakémkoli případě. Ať už kdyby byla povodeň, ale prostě v jakékoli situaci si umět přivolat pomoc. To si myslím, že by mělo být vždycky, i když to není ochrana obyvatelstva a vyzkoušet si to s těma dětma. Aby si děti vyzkoušely volat, to děláme teda u nás. Ale děti, když si to zkusí i mezi sebou, tak ztratí ostych a snáz potom v reálu, když jsou nervózní, zavolají, protože mají to naučené a ví, co mají říkat Jako, že si už i fyzicky to číslo vytočí a i si to přeřikají a hrají si na operátora a volajícího. A popisují, co se děje. Potom v reálu ztrácí nervozitu a nebojí se zavolat.

To si myslím, že by mělo být jako základ vzdělávání všude. Stejně tak zabalit si evakuační zavazadlo, stejně tak se obléct do improvizovaných prostředků. Aby si uměly říct, že mají nějakou pláštěnku, lyžařské brýle, ucpou nos, proč. Vyzkoušet si, že když to mají na obrázku, třeba spojovačkou, co všechno kam patří, a pak v reálu se zase obléct. Pro tuhle malou skupinu je to důležitý.

Rozhovor č. 2 – Hana Nejedlá

Vlastníte nějakou příručku o ochraně obyvatelstva pro nejmenší mladé hasiče?

Vlastníme. Máme spoustu DVDéček od Záchraného kruhu, které děti vyhrály na soutěži. Ta DVDéčka jsou udělaná vysloveně pro děti. Jsou obrázková a máme jich celou sadu.

Jak pracujete s příručkou a k čemu ji používáte?

Ukazujeme si je na plátně, a pak si k tomu povídáme. Plníme tam úkoly. Jsou tam různé otázky, na které odpovídáme. A když plníme odznaky odbornosti, tak si před tím vždycky povídáme. Když děláme prevenci a takhle různě, tak si pak napíšu test.

Je příručka, kterou vlastníte srozumitelná a zajímavá pro děti?

Tak tahle DVDéčka jo. Ta jsou pěkná a jinak si myslím, že žádná příručka ani pro ty nejmenší není. Žádnou jsem ještě neobjevila.

Jakých minimálně 5 základních témat by podle Vás měla obsahovat vhodná příručka pro mladé hasiče?

Tak určitě jak se mají zachovat při nějaké mimořádné události. Co mají udělat, co mají říct. Ale někdy je to takové scestné v těch příručkách. Takové zavádějící. Prostě, aby se nepouštěli do nějakých nebezpečných situací a věděli, jak se mají zachovat. I ty situace, jaké mohou nastat a kdy je dobrý co udělat. Protože ono je to takové obecné zavolat. Myslím, že by se to mělo víc specifikovat, při jaké události co. Třeba u požáru, při zaznění sirény a tak. Já se jim třeba při tom braňáku snažím vysvětlovat proč. Proč používat hasicí přístroj. Protože, oni řeknou: „Proč tam nemůžu říct to a to?“ Tak se jim snažím vysvětlit, třeba u těch archivů, že když to polejí vodou, tak že se tím

prostě zničí. Už tolik stop nezachrání a ty knihy se pak rozpadají. Takže se mechanicky neučíme, aby to uměli z paměti, ale učíme se vlastně říkat i ty látky. Ale přesto je nutím, aby si to říkali, když už se to učí, aby věděli, proč to takhle používají.

Rozhovor č. 3 - Lenka Malá

Vlastníte nějakou příručku o ochraně obyvatelstva pro nejmenší mladé hasiče?

To nemáme, ale dostáváme brožury, třeba jako tady První pomoc není věda od Červeného kříže. Ale pracuji s příručkou na hru Plamen.

Jak byste využili příručku, kdybyste ji měli k dispozici?

Určitě bych ji využívala na schůzkách a určitě je třeba dělat osvětu první pomoci i prevence. Určitě bychom s tím pracovali jako vedoucí, když děti připravujeme na Závod požární všestrannosti.

Jak byste si vhodnou příručku představovala?

Měla by tam být ta prevence. Jak předcházet požárům, jak poskytneme první pomoc. Měla by být zajímavě udělaná, obrázková. Měly by tam být příklady. A aby to děti bavilo. Návody na nějaké vyzkoušení si v praxi a podobně.

Jakých minimálně 5 základních témat by podle Vás měla obsahovat vhodná příručka pro mladé hasiče?

Všechny děti by měly znát čísla všech záchranných složek a jak poskytnout první pomoc, jak se představit do telefonu při tom, když by byl třeba požár a všechny tyhle praktické věci. To by bylo fajn. No a na tu první pomoc právě existují takovéhle příručky třeba od Červeného kříže, kde je to i formou hry a mají tady i různé doplňovačky. Máme tady i jednu maminku záchranářku, tak jsme tady měly i ukázky první pomoci. Určitě ta příručka bude šikovná.

Ono děti spíš baví, když je necháš ty nohy zavazovat. My jsme dělali, jak zavázat hlavu, jak zavázat koleno. A určitě je to dobrý i na táboře, kde to opakujeme. Jak, co mají dělat, když někde hoří. Jak se představit, kde hoří, kdo volá a takové všechny věci.

Při trénincích používáme, když děti učíme na přespolák, zdravotědu, tísňová čísla, topografické značky, požární ochranu. To, co máme jako hasiči znát a umět.

Rozhovor č. 4 - Stanislav Augustin

Vlastníte nějakou příručku o ochraně obyvatelstva pro nejmenší mladé hasiče?

Ne.

Jak byste využili příručku, kdybyste ji měli k dispozici?

No, hodila by se mi spíš asi elektronická. Určitě i písemná, ale když jim to promítnu, tak to pro mě bude daleko jednodušší. V rámci nějakého varování obyvatelstva jsme dělali tady i prezentaci, kterou jsme pak promítali ve škole.

Jak byste si vhodnou příručku představoval?

Určitě by to mělo být rozdělené na věkové kategorie. Pro přípravku, do té se dá dát takové ty základní informace.

Já mám v plánu až pro mladé hasiče od šesti do cca 11 let.

Prostě začátek školy. Ty obrázky určitě, protože oni se teprve učí číst. Takže obrázková. Nějaké jakoby leporelo nebo něco takového. Já jsem viděl totiž něco podobného, když jsem byl ve škole, jako součást veřejné správy, tak jsem byl v domě, kde pomáhají vrátit lidi do života. Řeknu v uvozovkách autisty, tělesně, psychicky postižené a normálně si dokázali uvařit, ale měli vyloženě kartičku: Pozor, pálí, když oheň, volat 150. A tímhle způsobem to měli rozdělené. A to bylo docela zajímavý a vlastně touhle cestou by to asi mohlo jít. Kartičku, kterou by mohli použít i ve škole.

Jakých minimálně 5 základních témat by podle Vás měla obsahovat vhodná příručka pro mladé hasiče?

Ta témata myslíš jako třeba ukrytí před nebezpečím, slyším sirénu, co dělat. A takhle?

Určitě. Právě ochrana obyvatelstva, varování, vyrozumění, evakuace a tak dál.

První pomoc, tím bych začal. Těch témat je hodně. Ale já bych to postavil na situacích, jako první pomoc, záchrana z vody, jak se chovat na ledu. Protože my jsme měli teď pro přípravku i ty starší u rybníka trénink. Před tím jsem jim pustil instruktážní videa, jak se chovat při propadnutí, ještě než byly ty průsery v televizi, a to jim snadno ukážu a snadno to pochopí. Něco se stane, když nemůžu pomoci já, musím někoho zavolat. Tam by měl být základ. Když se něco stane, co mají dělat. Telefonní čísla, ty jsou jasné. Ono těch informací je obrovské množství. Teď jde o to, jestli chceš vydat nějakou knížku, jako příručku, která bude mít, řeknu, třeba 100 stran nebo spíš ty nejzákladnější věci, co by měla ta děcka udělat. A mělo by tam být určitě napsáno, co mám dělat, že se mám představit, co, kdy, jak, kde, kolik je tam případně osob a co můžu udělat dopředu. Oni mě stejně pak navádí, vlastně ta operátorka. Tam by bylo dobré, dát i třeba tu informaci, že jakmile na to zavolám, tak už mi z druhé strany nabízí pomoc po telefonu, že mě navedou. Že se mě vyptávají, ale že mě i navedou, co bych měl dělat. To samé je na 155 nebo na 112, že se propojují, že 112 osloví všechny složky. Nemusím je obvolávat. To by měla být prvotní informace pro to šestileté dítě. Když si nepamatuje čísla všechny, zavolá 112, a tam se o něj postarají se vším, se všemi problémy a i mi tam pomůžou. Je tam operátor, který v rámci té mimořádné události mi říká, hele vzdal se od toho, nic nedělej, je tam někde okolo tebe dospělá osoba? A nějaký takový návod.

My jsme dělali tady se synem do školy varovné signály. My jsme to pojali tak trošičku srandovně. Oni se o tom učí nějaké základy. Já bych viděl v té škole nějakou jinou cestou jít spíš. Oni by tam měli mít, když jim někdo vlez do školy, zabarikádovat se a tak. My jsme měli vlastně Varovné signály s Vojtou. Informace z historie, že byly zvoničky. Co je to siréna a proč houká. Jaké jsou, a pak tu mám i ukázkou přímo, ale těžko si někdo zapamatuje, jestli je něco těch 140 sekund. K čemu slouží. Pak požární poplach. Kdo ho může vyvolat, kdo může povolat jednotku. Teď je Vojta v sedmičce a my jsme tohle dělali na začátku sedmičky. Pak všeobecné výstrahy, že budou něco říkat v televizi, rádiu. Ten největší základ. Pak nějaké havárie, že unikl čpavek, tak vyzvali obyvatele, aby neotvírali okna. Radiační havárie a další věci. Co by měli udělat. Zase základ, zachovat klid. Zapněte si rozhlas. Nepřetěžovat telefonní linky. Třeba zavolat jenom rodičům. Záleží taky podle situace. Pak, že máme

48

nějaké zvíře. Nevidomí, že opravdu nevidí. Bylo to takové, aby se tomu fakt zasmáli. Takže to bylo jenom tak krátce.

Čísla ta jsou teda jasná. Ta by tam měla být jako základ všeho s tím, že mi poradí na jakémkoliv čísle.

Pak věci, co můžou udělat jako děti.

Já si myslím, že ta příručka by měla být zaměřena na tu činnost, co se s nimi učí. Že se musí zorientovat, když jsou někde venku. Jak se vrátit. Nemusí být doma, může být to dítě někde venku a musí vědět, jak se dostat domu. Mělo by znát své bydliště.

Pak z hlediska nějaké ochrany, když se něco stane, mělo by být schopné vědět, kde bydlí a jak se jmenuje. To by tam mělo být součástí taky. Protože, když se ta děcka pak dohledávají nebo někdo někoho najde a on nebude vědět, jak se jmenuje, tak je to už komplikace. A z hlediska krizového řízení by měl a osoba na obci nahlásit, kdo konkrétně v tu situaci u něj je. Řeknu, bouchne Temelín a máme tu někoho na návštěvě, tak by se na obci měly nahlásit ty osoby, aby je nikdo nehledal tam, ale to už je asi složitý.

Ale únikové cesty by tam měly být. Když se něco děje kudy ven. To dítě i šestiletý, podle mě, zvládne použití hasicího přístroje. Když někam jdu, tak se dívám kolem sebe a jdu třeba chodbou do nějaké budovy. Vidím, že támhle je nějaký hasičák, támhle nějaký hydrant. Tohle všechno si můžu zapamatovat a vím, že to tam je. Víím, že východ z budovy je tudy. Z hlediska třeba výtahu to může být i ta kartička, že musím dát pozor, že je evakuační. Když není, tak bych do něj neměl lézt, a to jsou jednoduché symboly, co rozezná.

Takže máme nějaký ten základ telefonních čísel, co, kdy, jak, kdo. Máme ty hasičáky, ty únikové cesty. Kdykoliv kamkoliv jdu, pořád se dívám kolem sebe. Abych věděl, co kde je. Případně, co bych mohl použít. Určitě by nebylo od věci, to co jsme ukazovali teď děckám, jak do těch šesti let i těm starším. Že, i když nemám nic v ruce, tak můžu použít oblečení k nějaké ochraně nebo pomoci. Že můžu sundat triko, sundat bundu, hodit rukáv, vytáhnout ho. Že ten samý rukáv, když někde hoří, můžu namočit

a strčit ho pod dveře. Můžu svázat nohavice a udělat z toho takové oko a vytáhnout ho. To oblečení udělá hodně moc.

Co by se tam dalo ještě použít. Dítě si to může udělat samo s tím, co má v ruce, tkaničky a další věci.

Jestliže někam jdu, jdeme minimálně dva. Když se něco stane, druhý volá o pomoc. Nikdy nepůjdete domu sami. Půjdete vždycky ve dvou. Nebo vás dovedeme. Viz příklad, teď je to pár let zpátky, dvě holky lezly po balících v Třebotovicích nebo v Zalinech a byly balíky na ležato, postavené vlastně byly jinak, než jsou normálně. Jedna tam propadla po hlavě a druhá ji chtěla vytáhnout a propadla za ni. A kdyby ona zavolala někoho a následně by šla pomáhat nebo by sehnala někoho dospělého, tak mohly dneska třeba žít. Tady jde o to, že ty děcka se musí učit to, že je třeba to říct hned, co se stalo, nečekat na nic, že každá sekunda je dobrá a hasiči taky nejdou jeden. Vždycky jde jeden a druhý ho jistí. Když se mu něco stane, tak on mu pomůže ven nebo ještě před tím někoho zavolá na pomoc.

Když by byla nějaká chemická havárie. Co nejrychleji opustit prostor, ale to je už postup. Únik chlóru, plavecký bazén, co dělat.

Čísla poskytnutí první pomoci a takové ty nejpraktičtější věci. Jezdí děcka na vodu, chodí plavat, tak aby věděla, co mají dělat.

Ale já bych to fakt viděl na ty situace, co děcka od 6 do 15 let mohou dělat. Chodí bruslit, lyžovat. Když je někdo zraněný, jak mu pomoci. Chodí plavat, což je podle mě nejzávažnější z pohledu úrazů. Co dělat, když se někdo topí. Jak mu pomoci a jak mu můžu pomoci jako dítě. Hodím mu nějaký míč, co někde leží a může se vydrásat a plave. Pak použitelnost vlastního oblečení. Pak máme tady jadernou elektrárnu, tak co bychom měli udělat. Pak evakuační zavazadlo, že by měly mít připravený doma balík vody. Ideální, když máš doma sklep. Pak, že se schováš za nějaké stěny po směru výbuchu. Nebo když jsi venku, měla by si skočit za kopec nebo překážku nohama k výbuchu. To může být i na tom obrázku. Hřib a nohama k hříbu. Jestliže mám sklep, honem do sklepa. Vodu potřebuju, nějaké potraviny. Takže vezmu tašku, nějaké konzervy, kompoty. Třeba ukrytí, když je nějaké zemětřesení nebo něco,

aby se děcka naučila, že se mají skrýt pod stůl nebo do futer, protože to jsou nosné konstrukce. Může se zbourat všechno, ale ty tam zůstanou. Mam železné schody, a tak se schovám pod ty schody, protože se jen tak nezbortí. Ty futra taky ne. Stropy spadnou, ale ta zeď zůstane. Proto hasiči, když jdou k zásahu nějakou místností, tak postupují okolo zdi. Je to z důvodu, že je to nosný prvek.

Že i na tom plavečáku jsou úniková vrata, která se dají otevřít za nějakých okolností. Tu první pomoc, když se stane něco většího, tak tam musí být někdo, kdo tam bude velet. Takže, to se stejně děckám těžko vysvětlí. Ale ten úkryt v baráku. Evakuační zavazadlo. Čísla. Situace plovárna, únikové cesty. K čemu a jak použít oblečení.

Rozhovor č. 5 – Mgr. Jaroslava Petřeková

Vlastníte nějakou příručku o ochraně obyvatelstva pro nejmenší mladé hasiče?

Nevlastníme.

Jak byste využili příručku, kdybyste ji měli k dispozici?

No, tak určitě bychom ji využili při pravidelných trénincích v zimním období. To znamená, dejme tomu, při plnění odznaků odborností a specializací mladých hasičů. A některá témata bychom určitě využili na letním táboře, kde se v podstatě snažíme o rozšiřování znalostí mladých hasičů.

Jak byste si vhodnou příručku představovala?

Myslím si, že by měla být srozumitelná pro děti. Měla by být přehledná. Názorná. Pro mládež přitažlivá. Měla by odpovídat jejich věkové vyspělosti a na druhou stranu by tam měly být i informace, které jsou přínosem pro vedoucího těch dětí.

Jakých minimálně 5 základních témat by podle Vás měla obsahovat vhodná příručka pro mladé hasiče?

Tak určitě si myslím, že by tam měla být témata týkající se toho, jak by děti měly vyhodnotit danou situaci. To znamená, jak by měly vyhodnotit, co se vlastně děje a jestli danou situaci zvládnou samy nebo jestli je třeba přivolat nějakou pomoc. Další

informace, kde by měly žádat o pomoc. To znamená telefonní čísla nebo kontakty na organizace, které jim mohou s danou situací pomoci. Pak určitě jakým způsobem mají žádat. To znamená, když třeba budou někde telefonovat, jak se mají představit, co mají říct, co se stalo, kde se stalo. Aby vlastně ty děti nezpanikařily a předaly jasné informace, co se děje. V případě, že by si děti dokázaly pomoci samy, tak nějaké informace v té příručce o tom, co ty děti zvládnou samy udělat, jak pomoc. To znamená nějakou základní první pomoc nebo pomoc odpovídající jejich věku. To, co by zvládly nebo jak by mohly spolupracovat s nějakou dospělou osobou. Protože ne vždycky dospělá osoba zvládá všechno. A pak určitě taky informace, když se něco stane přímo těm dětem. Jak se mají zachovat, když se třeba ztratí někde v lese nebo když jim hrozí nějaké nebezpečí. To znamená, to co ony samy mají dělat.

Rozhovor č. 6 – Mgr. Jaroslava Tesařová

Vlastníte nějakou příručku o ochraně obyvatelstva pro nejmenší mladé hasiče?

Ne, náš sbor žádnou příručku pro mladé hasiče nevládní. Používáme pouze směrnice pro hru Plamen, případně knížku k plnění odznaků odbornosti, ale žádnou další příručku týkající se hasičů nebo ochrany obyvatelstva nemáme.

Jak byste využili příručku, kdybyste ji měli k dispozici?

Využili bychom ji zejména při trénincích s dětmi, kdy bychom z ní čerpali materiály, kdyby tam byly nějaké vhodné hry, nějaké aktivní zapojení dětí. Případně pokud by tam byly vhodné materiály pro to, aby se děti rychleji a efektivně naučily to, co po nich je požadováno na závod požárnícké všestrannosti.

Jak byste si vhodnou příručku představovala?

Příručku bych si představovala tak, že bude obsahovat nějaké hry, obrázky. Aby byla vhodná pro děti, aby je zaujímalo její čtení. Aby tam byly důležité informace, které se týkají požárního sportu. Aby tam ale byly i informace ohledně bezpečnosti a takových těch podobných věcí, které mohou pomoci dětem lépe se orientovat i ve vlastním životě a nejen v požárním sportu.

Jakých minimálně 5 základních témat by podle Vás měla obsahovat vhodná příručka pro mladé hasiče?

Měla by obsahovat nejdůležitější bezpečnostní informace, to znamená důležitá telefonní čísla, jak se chovat při požáru, v případě nebezpečí a dalších mimořádných událostech. Další kapitola by mohla pomáhat mladým hasičům se lépe učit různou požárníckou všestrannost. Kde využívat to, co se naučí. Například, kde se mohou setkat s topografickými značkami. Kde mohou využít uzle, kde se jim to bude hodit i v životě. Ne jenom teda ve sportu. Co si dál sbalit, pokud nastane nějaká mimořádná událost, co s sebou. To znamená, stručně, jasně, nějaká krabička první a poslední záchrany.

Následující pasáž o rozsahu 44 stran obsahuje utajované skutečnosti a je obsažena pouze v archivovaném originále bakalářské práce uloženém na Zdravotně sociální fakultě JU.

5 Diskuze

V Průvodci plněním odznaků odborností nejmenší mladí hasiči od šesti do deseti let věku plní odbornosti preventista – junior a strojník – junior, kde preventista – junior má znát hlavní příčiny vzniku požáru, čísla tísňového volání, má zná základy hoření a umět vyhledat jednoduché požární závady. Strojník – junior má znát jednoduché hasební prostředky PHP a jejich použití. Proto na některé z těchto věcí byl při vytváření příručky brán ohled a témata byla zařazena do příručky.

Z rozhovorů vyplývá, že sbory žádnou praktickou příručku o ochraně obyvatelstva pro nejmenší mladé hasiče nemají. Pouze jeden sbor ze všech, s kterými se rozhovor uskutečnil, vlastnil DVD zaměřující se na tuto oblast od Záchraného kruhu. Není to ale pomůcka, kterou by děti měly u sebe, mohly si ji odnést a čerpat z ní informace při vzniku mimořádné události. Využívají je pro plnění úkolů v rámci celoroční činnosti. K této činnosti by sbory používaly i PŘÍRUČKU NEJEN PRO MLADÉ HASIČE – Jak se chovat, když...? společně s využitím v rámci táborů.

Z odpovědí na otázku jak by si vhodnou příručku představovali, plyne, že příručka pro nejmenší mladé hasiče by měla být obrázková, přitažlivá pro děti a doplněna vhodnými praktickými úkoly. Měla by obsahovat čísla tísňového volání, základní informace o hovoru na tísňovou linku, základ první pomoci, jak se mají zachovat při vzniku mimořádné události. Jelikož se jedná o hasiče tak nesmí chybět požárnícká všestrannost, jak vypadá úniková cesta, co patří do evakuačního zavazadla, co je improvizovaná ochrana.

Veškeré tyto informace ovlivňovaly tvorbu příručky, její grafickou i textovou část. Příručka je rozdělena na několik úseků. První se zabývá tísňovým voláním a s ním spojeným určením polohy. Dále jsou zde popsány části ochrany obyvatelstva, jako varování, ukrytí, evakuace, improvizovaná ochrana a dekontaminace s ohledem na mimořádnou událost, kde by došlo k úniku nebezpečné látky. Poté následuje část zaměřená na povodně, její typy, povodňové stavy a chování obyvatel před, při a po povodni. Následuje požárnícká všestrannost, kde je vysvětlen princip hoření, prostředky

pro prvotní zásah, ochrana člověka před požárem v budově a v přírodě, plus informace o značení únikových cest. Další zmíněné události jsou blackout, nález podezřelého zavazadla či balíku a vichřice. Poslední část se zaměřuje na první pomoc. Příručka obsahuje barevně oddělené úkoly a říkadla. Je doplněna topografickými značkami, obrázky a fotografiemi pro vizuální zapamatování a pochopení psaného textu.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce s názvem „PŘÍRUČKA NEJEN PRO MLADÉ HASIČE – Jak se chovat, když...?“ bylo na základě studia zákonů, vyhlášek, pomůcek pro školy, pomůcek Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a s využitím informací ze Záchraného kruhu sestavit praktickou příručku obsahující informace k ochraně obyvatelstva pro ty nejmenší mladé hasiče. Z poskytnutých rozhovorů vyplývá, že by o tuto příručku v praxi byl velký zájem a pracovalo by se s ní jak na trénincích, tak i na táborech mladých hasičů.

V teoretické části práce jsem rozebrala informace získané z uvedených dokumentů ohledně ochrany obyvatelstva, vybraných mimořádných událostí a první pomoci. Využity byly jak zákony, vyhlášky, koncepce ochrany obyvatelstva, tak již vzniklé příručky, dokumenty a podobně. Prostřednictvím odborných konzultací na Zdravotnické záchranné službě Jihočeského kraje bylo možno některé informace ověřit v praxi. Využity byly také znalosti získané při odborné praxi u Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje, na Krajském úřadě Jihočeského kraje a u Ministerstva obrany – Armády České republiky - 15. ženijního pluku.

S ohledem na získané výsledky z rozhovorů byla ze získaných dat a informací zpracována příručka se stejnojmenným názvem jako bakalářská práce. Tato příručka dokazuje, a je odpovědí na výzkumnou otázku, že dokumenty obsahují dostatek informací na sestavení příručky pro vzdělávání a zkvalitnění znalostí nejmenších mladých hasičů v ochraně obyvatelstva.

Příručka obsahuje informace o varování, ukrytí, evakuaci, improvizované ochraně, tísňovém volání, úniku nebezpečné látky, povodni, požáru, blackoutu, podezřelých zavazadlech a balících, vichřici a první pomoci. Je obohacena úkoly pro děti, obrázky, fotografiemi a říkadly.

Příručka bude využita při práci s mladými hasiči ve sborech dobrovolných hasičů a může být využita například i ve školách při vzdělávání dětí v oblasti ochrany

obyvatelstva a prevence. Pro tento účel bylo zažádáno o finanční podporu vydání příručky Mgr. Jiřího Žižky, současného starosty Krajského sdružení hasičů Jihočeského kraje.

Seznam literatury

- 1) Asociace Záchranný kruh, 2018. Hasicí přístroje a hydranty [online]. Asociace Záchranný kruh. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://infobox.zachranny-kruh.cz/pozary/hasici-pristroje-a-hydranty.html>
- 2) Asociace Záchranný kruh, 2018. Jak se chovat při požáru v bytě? [online]. Asociace Záchranný kruh. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://infobox.zachranny-kruh.cz/pozary/jak-se-chovat-pri-pozaru-v-byte.html>
- 3) Asociace Záchranný kruh, 2018. Povodně - Obecné informace [online]. Asociace Záchranný kruh. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://infobox.zachranny-kruh.cz/mimoradne-udalosti/povodne/povodne-obecne-informace.html>
- 4) Asociace Záchranný kruh, 2018. Přívalový déšť [online]. Asociace Záchranný kruh. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://infobox.zachranny-kruh.cz/mimoradne-udalosti/povodne/privalovy-dest.html>
- 5) Asociace Záchranný kruh, 2018. Terorismus - jak se chránit? [online]. Asociace Záchranný kruh. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://infobox.zachranny-kruh.cz/mimoradne-udalosti/terorismus/terorismus-jak-se-chranit.html>
- 6) Asociace Záchranný kruh, 2018. Varování při ohrožení přirozenou povodní [online]. Asociace Záchranný kruh. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://infobox.zachranny-kruh.cz/mimoradne-udalosti/povodne/varovani-pri-ohrozeni-prirozenou-povodni.html>
- 7) BOBČÍK, P., 2012. Stabilní hasicí zařízení. Zlín. Bakalářská práce. Fakulta aplikované informatiky.
- 8) Český hydrometeorologický ústav, bez roku. Česká republika: Povodně a ochrana před nimi [online]. Praha. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: http://www.povis.cz/mzp/Typy_povodni.pdf
- 9) Český hydrometeorologický ústav, bez roku. Průvodce informacemi Hlásné a předpovědní povodňové služby ČHMÚ pro veřejnost [online]. Český hydrometeorologický ústav. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/poboc/CB/pruvodce/verejnost_povodnova_ochrana.html

- 10) Disabled World, 2016. Pain Scale Chart - 1 to 10 Levels [online]. Disabled World™. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.disabled-world.com/health/pain/scale.php>
- 11) Evropský Parlament Informační kancelář v České republice, 2016. 11.2. Evropský den linky 112 [online]. Praha. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/czechrepublic/cs/11-2-evropsk%C3%BD-den-linky-112>
- 12) Floodsite, 2018. Flash floods [online]. Floodsite Project. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.floodsite.net/juniorfloodsite/html/en/student/thingstoknow/hydrology/flashfloods.html>
- 13) Frei, J., 2018. Manuál základní první pomoci [online]. ZZSPk. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.zzspk.cz/prvni-pomoc/manual-zakladni-prvni-pomoci.html>
- 14) Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje, 2004. Havarijní plán Jihočeského kraje. Krajský úřad Jihočeského kraje.
- 15) Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje, 2002 - 2018. Co udělat, když zazní sirény? (7) [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci/kdyz-zazni-sireny>
- 16) Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje, et al., 2017. VAŠE CESTY K BEZPEČÍ ANEB CHYTRÉ BLONDÝNKY RADÍ... Brno: Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje. s. 168.
- 17) Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje, 2018. Nebezpečné látky [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/menu-ochrana-obyvatelestva-nebezpecne-latky-nebezpecne-latky.aspx>
- 18) HOMOLKOVÁ-NĚMEČKOVÁ, M. et al., 2008. Učební texty pro vedoucí a instruktory kolektivu mladých hasičů. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. s. 160.
- 19) HORČÍK, J., bez roku. Popáleniny a opařeniny [online]. Chamanne s.r.o. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.prvni-pomoc.com/popaleniny-opareniny>

- 20) Kolektiv autorů, 2015. Bezpečnostní strategie České republiky. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 978-80-7441-005-5.
- 21) Kolektiv autorů, 2015. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta. Vydání první. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 323 s. ISBN 978-80-86466-62-0.
- 22) Kolektiv autorů, 2016. Co dělat... aneb Kapesní průvodce krizovými situacemi doma i v zahraničí. 5. vydání. Praha: Centrum pro bezpečný stát z.s. s, 91. ISBN 978-80-905615-2-6.
- 23) Krajský úřad Jihočeského kraje, 2009. Zásady chování při úniku NEBEZPEČNÉ LÁTKY. Jihočeský kraj: Krajský úřad Jihočeského kraje ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem Jihočeského kraje.
- 24) KROUPA, M., 2004. Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek [online]. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/chovani-obyvatelstva-v-pripade-havarie-s-unikem-nebezpecnych-chemicky-latek.aspx>
- 25) MARTÍNEK, B. et al., 2006. Ochrana obyvatelstva Studijní materiál k modulu E. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.
- 26) Mayo Clinic Staff, 2018. Severe bleeding: First aid [online]. Mayo Foundation for Medical Education and Research (MFMER). [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.mayoclinic.org/first-aid/first-aid-severe-bleeding/basics/ART-20056661?p=1>
- 27) MIKA, O. J. et al., 2012. Ochrana obyvatelstva Malé kompendium ochrany obyvatelstva. Díl I. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava. s. 104. ISBN 978-80-87035-67-2.
- 28) MIKLÍKOVÁ, M., 2012. Základ první pomoci. Praha: Mládež Českého červeného kříže. s. 25.
- 29) MIKULKA, B. et al., 2003. Výchova dětí v oblasti požární ochrany Příručka pro učitele základních a speciálních škol. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. s. 182. ISBN 80-86640-21-3.

- 30) Ministerstva vnitra - generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky odbor ochrany obyvatelstva, 2003. Pro případ ohrožení - příručka pro obyvatele. Třetí vydání. Praha: Ministerstva vnitra - generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.
- 31) Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2007. Výskyt vysoce nebezpečné nákazy, Katalog typových činností složek IZS. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-028-9.
- 32) Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2013. Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 sválená usnesením vlády č. 165 ze dne 25. 2. 2008. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.
- 33) Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2017. Dekontaminace zasahujících, Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu: metodický list číslo 7 L. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství.
- 34) Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2017. Dekontaminace, dekontaminační prostor, Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu: metodický list číslo 6 L. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství.
- 35) Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2017. Plošná evakuace, Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu: metodický list číslo 6 Ob. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství.
- 36) Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2001. Sebeochrana obyvatelstva ukrytím Metodická pomůcka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.
- 37) Nordqvist, Ch., 2016. First Aid, The Recovery Position, And CPR [online]. MEDICALNEWTODAY. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.medicalnewstoday.com/articles/153849.php>

- 38) Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi v ČR, bez roku. [online]. Hasičský záchranný sbor České republiky. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/podklady-a-ucebnice.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- 39) Pain Doctor, 2018. 15 Pain Scales (And How To Find The Best Pain Scale For You) [online]. Sitemap. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://paindoctor.com/pain-scales/>
- 40) PLESKOTA, R, SCHNÁBLOVÁ, K., 2013. Stabilizovaná poloha. [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: http://metodika.zdrsem.cz/index.php?title=Stabilizovan%C3%A1_poloha
- 41) POŽÁR, J. et al., 2009. PRŮVODCE PLNĚNÍM ODZNAKŮ ODBORNOSTI. Nové Město nad Metují: Sdružení hasičů ČMS. s. 167.
- 42) PŘIBYLSKÁ, J., bez roku. VEŘEJNOPRÁVNÍ MÉDIA V ČR [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://jpribylska.euweb.cz/index.html>
- 43) Randová, H., 2011. Metodický pokyn odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby, Věstník MPŽ. Částka 12/2011.
- 44) Rathauský, Z. et al., 2013. CO DĚLAT... Povodeň Publikace pro menší obce. Praha: Centrum pro bezpečný stát, o. s. s. 167. ISBN 978-80-905615-0-2.
- 45) SIMEINIVA, L., 2015. DECONTAMINATION IN THE EVENT OF CBRN INCIDENT. THE SCIENCE FOR POPULATION PROTECTION. 8(2), 114-6.
- 46) Smartware s.r.o., 2018. Co dělat při požáru? [online]. Karlovy Vary. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/pozary/co-delat-pri-pozaru/co-delat-pri-pozaru.html>
- 47) Smartware s.r.o., 2018. Co dělat při vichřici a orkánu? [online]. Karlovy Vary. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/atmosfericke-poruchy/co-delat-pri-vichrici-a-orkanu.html>
- 48) Smartware s.r.o., 2018. tísňové číslo 156 (02) [online]. Karlovy Vary. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.zachranny-kruh.cz/tisnove-cislo-156-02.html>
- 49) sos112, 2017. FAQ 112 [online]. Federal Public Service Home Affairs. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.sos112.be/en/faq-112.html>

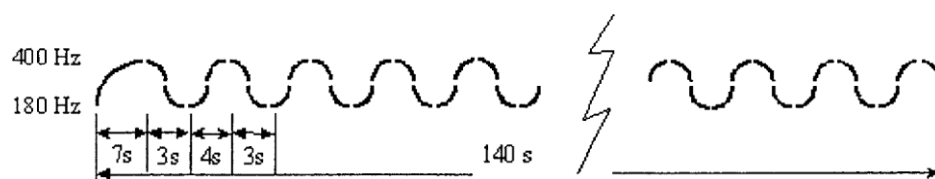
- 50) Špaček, F., 2018. Nálezy nebezpečných látek - a co dál? [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/rady-a-doporuceni-nalezky-nebezpecnych-latek-a-co-dal.aspx>
- 51) TOMÁŠEK, A. et al., 2015. ŽIJEME V ZÁPLAVOVÉM ÚZEMÍ. Praha: Člověk v tísni o. p. s.
- 52) Tým Soft Targets Protection Institute, z.ú. (STPI), 2016. Základy ochrany měkkých cílů - metodika. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky.
- 53) U.S. National Library of Medicine, 2017. First Aid [online]. U.S. Department of Health and Human Services. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://medlineplus.gov/firstaid.html>
- 54) U.S. National Library of Medicine, 2018. Bleeding [online]. U.S. Department of Health and Human Services. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://medlineplus.gov/bleeding.html#top>
- 55) Ústavní zákon č. 1/1993, Ústava České republiky, 1993. In: Sběrka zákonů České republiky, částka 1, s. 3-16.
- 56) Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, 1998. In: Sběrka zákonů České republiky, částka 39, s. 5386-87.
- 57) Útvar havarijní připravenosti ČEZ, a. s., Útvar komunikace ETE ČEZ, a. s., 2017. Základní informace pro případ radiální havárie JE Temelín 2018 - 2019. Braškov: KARTEX media packaging, s.r.o.
- 58) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), 2001. In: Sběrka zákonů České republiky, částka 95, s.
- 59) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, 2001. In: Sběrka zákonů České republiky, částka 127, s. 7447-64.
- 60) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, 2002. In: Sběrka zákonů České republiky, částka 133, s. 7730-46.

- 61) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 383/2000 Sb., kterou se stanoví zásady pro stanovení zóny havarijního plánování a rozsah a způsob vypracování vnějšího havarijního plánu pro havárie způsobené vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky, 2000. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 106, s. 4926-58.
- 62) Záchranka s.r.o., 2018. ZÁCHRANKA Mobilní aplikace pro život [online]. Brno. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.zachrankaapp.cz/>
- 63) Zákon 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon), 2000. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 73, s. 3475-87.
- 64) Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), 2015. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 93, s. 2762-2801.
- 65) Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, 2001. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 87, s. 5038-65.
- 66) Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, 2000. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 73, s. 3461-74.
- 67) Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), 2001. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 98, s. 5617-67.
- 68) Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, 2008. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 91, s. 4086-4116.
- 69) Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), 2015. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 135, s. 4307-24. ISSN 1211-1244.
- 70) Zákon č. 340/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, 2010. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 149, s. 5602-16.
- 71) Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, 2011. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 131, s. 4839-48.

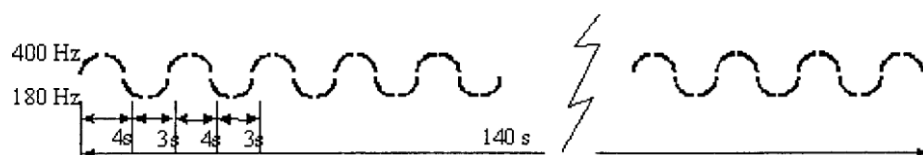
- 72) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, 2009. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 11, s. 354-451.
- 73) Zákon č. 468/2011 Sb., kterým se mění zákon 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, 2011. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 160, s. 6235-75.
- 74) Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, 1985. In: Sbírka zákonů Československé socialistické republiky, částka 34, s. 674-91.

Seznam příloh a obrázků

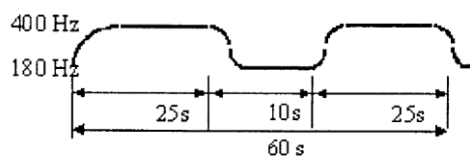
Obrázek č. 1 - Akustický tvar varovného signálu pro elektrické sirény

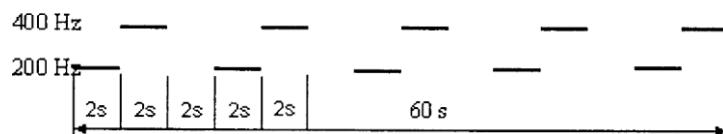
Obrázek č. 2 - Akustický tvar varovného signálu pro elektronické sirény

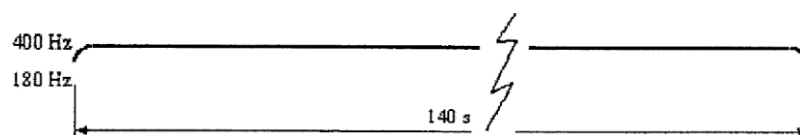
Obrázek č. 3 - Akustický tvar požárního poplachu pro elektrické sirény

Obrázek č. 4 - Akustický tvar požárního poplachu pro elektronické sirény

Obrázek č. 5 - Zkušební tón pro akustickou zkoušku elektrických a elektronických sirén

Zdroj obrázků č. 1 - 5: Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Příloha 1 – Souhlas - Zachranka Team

17. 4. 2018 Seznam Email
 Zachrankaapp Team info@medicalit.eu
Komu: Danipet@seznam.cz 15. 3. 2018, 14:44

 Re: zachrankaapp.cz - Kontaktní formulář

Dobrý den,

děkujeme a souhlasíme. Pokud budete potřebovat nějaké podklady, dejte vědět. Díky

Pokud by bylo možné nám příručku poslat, jakmile bude hotová, budeme rádi.

S pozdravem

Zachrankaapp Team
www.zachrankaapp.cz

14. 3. 2018 v 15:53, Danipet@seznam.cz:

[E-mail: Danipet@seznam.cz](mailto:Danipet@seznam.cz)

Text:

Dobrý den,

jmenuji se Daniela Petřeková a jsem studentkou ZSF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích obor Ochrana obyvatelstva se zaměřením na CBRNE. Aktuálně jsem v posledním ročníku bakalářského studia a píše bakalářskou práci na téma PŘÍRUČKA NEJEN PRO MLADÉ HASIČE - Jak se chovat, když...?, kde přímo vytvářím onu příručku zaměřenou na ochranu obyvatelstva. Do své příručky a tudíž i bakalářské práce bych ráda zařadila i informace a odkaz na Vaši aplikaci. Tímto bych Vás ráda požádala o Váš souhlas.

Předem děkuji za odpověď.

Přeji hezký zbytek dne

Petřeková

Přílohy

 zachranka_podpis.png – Obrázek, 119 kB
[Stáhnout](#) [Zobrazit >](#)

Příloha 2 – Souhlas - Asociace Záchranný kruh

17. 4. 2018

(9) Doručené – Seznam Email

Lukáš Hutta | Záchranný kruh lukas@zachrannykruh.cz

17. 4. 2018, 9:17

Komu: Danipet@seznam.cz

✉ Re: Mám zájem o spolupráci

Dobry den. Určite souhlasime. Byl bych pak rad, kdybyste mi poslala hotovou diplomku. Moc by me zajimala 😊
Velmi děkuji.

Lukáš Hutta
výkonný manažer

Asociace Záchranný kruh
5. května 155/8, 360 01 Karlovy Vary, Czech republic

tel: [+420 608 953 862](tel:+420608953862)
mail: lukas@zachrannykruh.cz
web: www.zachrannykruh.cz

Odesláno z iPhone

17. 4. 2018 v 9:00, Danipet@seznam.cz:

Dobry den, jmenuji se Daniela Petřeková a jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Tento rok píše svoji bakalářskou práci na téma "PŘÍRUČKA NEJEN PRO MLADÉ HASIČE - Jak se chovat, když...?", kde cílem práce je vytvořit onu příručku pro ty nejmenší mladé dobrovolné hasiče. Tímto dotazem bych Vás chtěla požádat o souhlas, dát do mé příručky i odkaz na Váš TÍŠNOMAT, který je pro tuto věkovou kategorii výborný v nacvičení si případů, ve kterých volají na tísňovou linku a čeho si mají všimnout.

Předem děkuji za odpověď.

Přeji hezký zbytek dne
studentka 3. OO Daniela Petřeková

Zpráva byla odeslána z nat-175.starnet.cz (178.255.168.175), ID uživatele -79081776
GeoIP: CZ; Jihočeský kraj; Dacice

Příloha 3 – Souhlas – Hasičský záchranný sbor

23. 4. 2018 (5) Doručeno – Seznam Email
 Martina Talichová Martina.Talichova@grh.izscr.cz 23. 4. 2018, 13:19
Komu: Danipet@seznam.cz

 Fw: Bakalářská práce

Vážená slečno Petřeková,

na základě Vaší žádosti Vám sděluji, že říkadlo Když se začneš ohně bát, zavolej 150, můžete uvádět ve Vámi tvořené příručce.

Budete-li mít při tvorbě své bakalářské práce jakýkoliv věcný problém, neváhejte se na mne obrátit, ráda si s Vámi sjednám osobní schůzku k vhodnosti různých témat a složení příručky.

K Vašemu druhému dotazu Vám zasílám odkaz na naše webové stránky, kde lze nalézt dotační programy, které vyhláší GR HZS ČR. Jako jednu z možných variant bych Vám doporučila obrátit se spíše na Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, pod které spolky mladých hasičů spadají, zda by Vám s tiskem a distribucí příručky mohli pomoci.

<http://www.hzscr.cz/clanek/granty-na-rok-2012-pro-nestatni-neziskove-organizace.aspx>

S pozdravem

kpt. Mgr. Martina Talichová
celostátní koordinátor preventivně výchovné činnosti
odbor ochrany obyvatelstva a krizového řízení - oddělení instruktáží a školení
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
Kloknerova 26, Praha 4
tel: +420 950 819 882
mail: martina.talichova@grh.izscr.cz

Od: <Danipet@seznam.cz>
Komu: <marie.koleckova@grh.izscr.cz>
Datum: 20.04.2018 14:01
Předmět: Bakalářská práce

Dobrý den,
jmenuji se Daniela Petřeková a jsem studentkou na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Nyní píšu svoji bakalářskou práci na téma PŘÍRUČKA NEJEN PRO MLADÉ HASIČE - Jak se chovat, když...? a měla bych na Vás pár žádosti ohledně praktické části, kterou vytvářím. První je, zda-li bych mohla, prosím, použít říkadlo, které jsem našla v příručkách jak u HZS Jihočeského kraje, tak České republiky: "Když se začneš ohně bát, zavolej 150". Jelikož nevím, kdo přesně je autorem

této citace, žádám tedy Vás v zastoupení HZS o případný souhlas, abych mohla tuto citaci použít ve své praktické části, kterou je vytvoření oné příručky. Jako druhé, bych se chtěla pozeptat, zda-li po zhotovení příručky je možnost spolupráce či dotace k vytištění příručky, která je zaměřena na ochranu obyvatelstva a rozšíření její osvěty u nejmenších mladých hasičů s dalšími zajímavými informacemi, jako požární ochrana či základní první pomoc.

<https://email.seznam.cz/#inbox/30777>

1/2

23. 4. 2018 (5) Doručeno – Seznam Email
Předem děkuji za odpověď
Petřeková Daniela

--
This message has been scanned for viruses and dangerous content by
[E.F.A. Project](#), and is believed to be clean.
[Click here to report this message as spam.](#)

Seznam zkratek

Zkratka	Význam
IZS	Integrovaný záchranný systém
hasičský záchranný sbor	Hasičský záchranný sbor České republiky
Policie ČR	Policie České republiky